

HYVÄN SUOMALAISEN RUOAN LÄHTEILLÄ

ATRIA TUOTTAJAT

TEEMA: YRITTÄJYYS JA YLISUKUPOLVISUUS

3/2024

20

Yhdessä yli sukupolvien

*”Muiden olkapäillä,
mutta omilla
jaloillaan”*

10 Askelmerkit taloudelliseen
menestykseen

15 Viikko Peltolan
viljatilalla

24 Ruokintakustannus
kuriin lihasikalassa

Status: yrittäjä

SUOMALAISEN MAASEUDUN selkäranka on yrittäjyydessä, ylisukupolvisuudessa ja yhteisöllisyydessä. Maatilojen yrittäjät ovat luoneet pohjan elintarvikkeiden tuotannolle ja metsien hyödyntämiselle. Maatilojen perheet ovat myös kasvataneet muille aloille merkittävän määrän suomalaisia yrittäjiä. Yrittäjyys on henkilökohtaista vastuunottoa ja vastuunkantoa – katse tuulilasisa, ei taustapeilissä.

SYMPATIA EIVÄT ELÄTÄ. Maatilayritysten kannattavuus ratkaistaan tuottavuudella ja kuluhallinnalla sekä eteenpäin katsovalla johtamisella. Tuet ovat tasapäistäviä kompensatioita, niillä harvoin ratkaistaan yritysten kannattavuutta. Yrittäjän tulee sietää velkaa ja tiettyä epävarmuutta. Periaatteellinen velattomuusvaade saattaa tuhota hyvänkin yrityksen. Silloin kehitystyö jää mahdollisesti tekemättä ja ylisukupolvisuus on vaarassa katketa, kun ollaan valmiiksi takamatkalla. Olisi hyvä, jos tulevaisuudessa jaettaisiin sukutilaviirien sijaan viirejä yrityksille. Ylisukupolvisuus tulisi ymmärtää maatilayrityksen jatkuvuutena. Yrittäjänä voi olla kuka tahansa, jolla on yrittäjän mieli ja sitko.

STRATEGIA. Harkittu ja omia vahvuuksia hyödyntävä strategia auttaa suunnittelua ja muistuttaa, mikä tavoite yrittämisellä on. Strategia myös tasaa lennokkaimpia ajatuksia ja mielihaluja. On hyvä muistaa, että maatilayritysten määrä puolittuu kymmenessä vuodessa evoluution luodessa suurempia yrityksiä. Millä strategialla tila on jatkavien yritysten joukossa? ”Vaasan veri” mitataan talouden hallinnalla, työnantajaominaisuuksilla

ja katseen horisontilla, jolla nähdään myös huonojen aikojen yli. Hyvin laadittu strategia on yksi maatilayrityksen parhaimpia vakuuksia.

VARO SYVIÄ VESIÄ. Verkostoituminen koko elinkeinokenttään luo perspektiiviä ja ymmärrystä yrittämisen haasteisiin. Omiin pieniin piireihin jumittuminen, ja pelkästään oman viiteryhmän kanssa keskustelu saattaa viedä tummiin vesiin. Yli omien voimien yrittämisellä harvoin saa hyvää aikaiseksi; usein näissä tilanteissa kärsijöinä on oma lähipiiri. Keskustelut toisten yrittäjien sekä tukiammattilaisten kanssa ovat arkipäivää. Nykyinen nuori yrittäjäpolvi on merkittävästi edellistä parempi henkisen avun hakijana. On hyvä hakeutua myös oman yrityksen ulkopuolelle tehtäviin, joka tuo perspektiiviä yrittämiseen ja omaan toimialaan. Yksi yrittäjyyden mittari on mokista oppiminen ja armollisuus itselle. Harastukset, jotka vievät työn ulkopuolelle, ovat arvokkaita.

UUDET YRITTÄJÄT, UUDET TUULET. Uusilla yrittäjillä on pääsääntöisesti tasokas koulutus, kun taas vanhan polven merkitys usein korostuu viisauden tuojana nuoren älykkyyden rinnalle. Sukupolvenvaihdokset ovat pitkiä prosesseja, mutta hyvällä suunnittelulla luopuja luopuu ja jatkaja tekee tulevaisuuden päätökset. Itselläni luopuminen vaati useamman vuoden, ja 60 kilometrin välimatkan!

Ahti Ritola

Itikka osuuskunta, hallituksen puheenjohtaja
Yrittäjänä vuodesta 1985 lähtien

4

GLOBAL FORUM

*Suomi pärjää
vastuullisuudella*

8

SUKUPOLVEN VAIHDOSTA
TEHTIIN VIISI VUOTTA

*Suunnitelmallista
työtä vuosikymmeniä
Mäntyniemen tilalla*

15

VIIKKO PELTOLAN VILJATILALLA

Juttusarjan tässä numerossa seurataan Peltolan viljatilaa arkea

24

REHUSTUSKUSTANNUS KURIIN

*Hankkeen parhaat
opit jakoon*

32

VERTAISTUKI AUTTAA JAKSAMAAN

Broilerikasvattajalle naapuriapu on korvaamatonta

Julkaisija: A-Tuottajat Oy **Painopaikka:** PunaMusta Oy
Päätöimittaja: Laura Kaski **Toimituskunta:** Sinikka Hassinen, Niina Immonen, Hanna Hyvärinen, Teija Paavola, Marko Jokinen, Anne Rauhala, Tomi Karsikas, Susanna Vehkaoja ja Harri Muilu. **Suunnittelu:** BSTR **Taitto:** Kind Company

ATRIA TUOTTAJAT 3/2024

2 PÄÄKIRJOITUS

Status: Yrittäjä

10 ASKELMERKIT TALOUDELLISEEN MENESTYKSEEN

”Tavoitteellisuus on menestyvän yrittäjän tärkein ominaisuus”

12 MARKKINAKATSAUS

Tilannekuva nauta-, sika-, siipi- ja viljamarkkinasta

14 ”KATSOKAA TULEVAISUUTEEN”

Atria Nauta kehitysryhmän puheenjohtaja Inga Manninen

18 ILMASTOVIISAS APILA

Apilan merkitys kasvihuonekaasujen vähentämisessä

19 TEEMA: YRITTÄJYYS JA YLISUKUPOLVISUUS

Yrittäjyyden pohjalla vanhat viisaudet ja uudet opit

26 VÄHEMMÄN ON ENEMMÄN SIKOJEN LASTAUKSESSA

Juolan lihasikatilalla on kehitetty lastauskäytänteitä

27 ILMOJEN HALKI

Droneista apuväline tuhojen ja laadun tarkkailuun peltolohkoilla

28 EMOLEHMIEN MÄÄRÄN LASKU EI TOIVOTTAVAA

Naudanlihan tuotanto laskee kulutusta nopeampaa

30 SIIPITEHTAAN AVAJAISET

Tuottajat sitoutuneita puhtaaseen suomalaiseen ruuantuotantoon

32 VERTAISTUKI AUTTAA JAKSAMAAN

Broilerikasvattajalle naapuriapu on korvaamatonta

34 RYHMÄYTYMINEN ON HANKKEIDEN NIMIÄ TÄRKEÄMPÄÄ

Pienryhmätoimintaa on järjestetty Etelä-Pohjanmaalla jo kahdeksan vuotta

35 KEHITYSTYÖ LUO USKOA TULEVAAN

Uudet kehityshankkeet katsovat tulevaisuuteen

36 SEPPO PAAVOLA

”Jatkuva kehittyminen luo pohjan menestymiselle”

38 OSUUSKUNTIEN VOITONJAKO NOIN 8,8 MILJOONAA

Jäsenyyden taloudellinen merkittävyys kasvaa

40 KESÄKUVAKISAN SATOA

Kesäkuvakisan parhaat kuvat valittu

41 SATOKAUDEN HERKKUJA

Nauta ja kana saa kaverikseen syksyn satokauden herkkuja

42 TUOREET

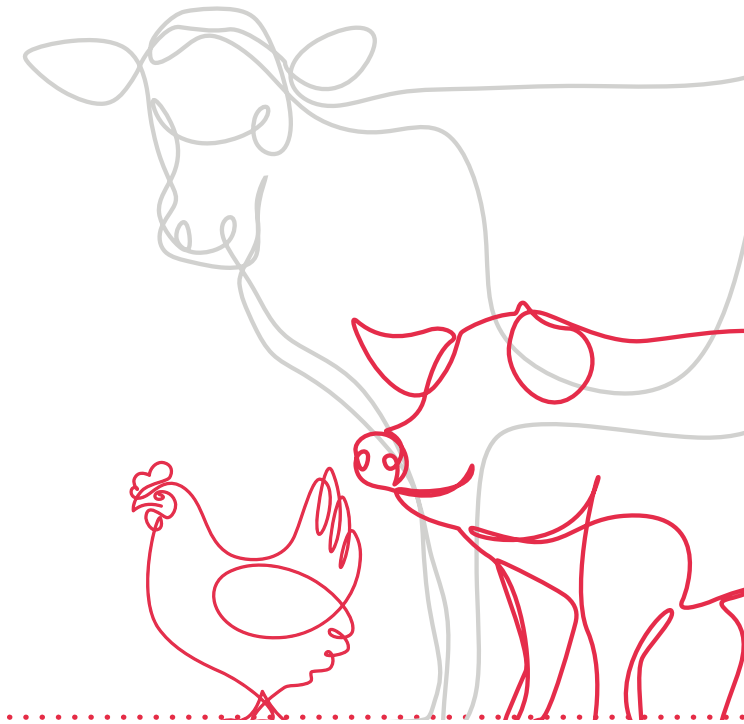
Uutta ja ajankohtaista

43 HENKILÖKUVASSA

Osuuskuntien toimitusjohtaja Ilkka Nykänen

Siipikarja jyrää!

Punaisessa lihassa korostuvat vastuullisuus ja eettisyysvaatteet

Tulevaisuuden lihan tuotantoa määrittävät vaatimukset eläinten hyvinvoinnista ja ympäristökestävyydestä – sekä raha ja politiikka. Siksi tuotanto on erilaista eri puolilla maailmaa nyt ja tulevaisuudessakin.

Kanan osuus kasvaa maailmanlaajuisessa lihankulutuksessa, samalla kun muiden lihalajien osuus pienenee. Toisaalta lihan kokonaiskulutuksen ja myös muiden kuin siipikarjanlihan kulutuksen ennustetaan kasvavan.

Claus Deblitz näkee suomalaiselle naudanlihalle vientimahdollisuuksia sen korkean laadun, kohtuullisen hinnan ja vihreän imagon vuoksi. Deblitz on Thünen instituutin apulaisjohtaja ja agri benchmarkin nauta- ja lammas- sekä sikaverkostojen koordinaattori.

Eläinten hyvinvointi ja tuotannon ympäristövaikutukset ovat asioita, joita ei tulevaisuudessa voi sivuuttaa.

– Turpeen käyttö kuivikkeena on ympäristöasia ja päästölähde. Se on nyt kuuma puheenaihe Saksassa, Deblitz sanoo.

Jos turpeen käytöstä luovutaan Suomessa, vaihtoehtoisten kuivikemateriaalien kehittämistä pitäisi tukea, hän toteaa.

Kehittyneiden maiden tehokkaan tuotannon mallit olisi pystyttävä saamaan myös kehittyvien maiden käyttöön niiden tuotannon kasvaessa jo ympäristösyistä.

TUOTANTOA OLOSUhteiden MUKAAN

Deblitz ei halua laittaa erilaisia naudanlihan tuotantomuotoja ja -tapoja paremmuusjärjestykseen. Paras tuotantotapa riippuu paikallisista ympä-

ristöolosuhteista ja taloudellisista reaaliteeteista.

Esimerkkinä on ruokinta. Maissisäilörehulla nauta voi kasvaa tehokkaammin kuin nurmisäilörehulla, mutta vertailu on suomalaisen tuotannon kannalta turhaa, sillä maissisäilörehuun perustuva tuotanto ei ole ilmast-olosuhteiden takia vaihtoehto Suomessa, Deblitz sanoo.

Maidontuotanto taas on keskimäärin kannattavampaa kuin lihan tuotanto, ja maitotiloilla syntyvät vasikat on käytettävä lihan tuotantoon. Suomessa tuotannon perustuessa maidontuotantoon on vertailu liharotujen kasvatuksen turhaa. Deblitz sanoo maidon- ja lihan tuotannon jakautuvan maailmassa ympäristön sekä taloudellisten ja poliittisten reunaehtojen mukaan. Suomessa yksi jälkimmäisistä on korkeat tuet.

Deblitz kertoo yllättyneensä Suomen korkeasta tukitasosta.

– Suomalainen tuotanto ei olisi pitkällä aikavälillä kannattavaa ilman nykyisiä tukia.

Hän kertoo havainneensa niin tutkimuksista kuin ruokaillessaan Suomessa, että erinomaista naudanlihaa voidaan tuottaa yhtä hyvin lypsyrotuisista naudoista tai risteytyksistä kuin liharoduista.

– Paljon on kiinni siitä, mitä tehdään eläimen lähdettyä tilalta: kuljetuksessa, teurastuksessa ja lihaa kypsytettäessä.

JÄLJITETTÄVÄÄ TUOTANTOA ILMAN ANTIBIOOTTEJA

Craig Chibanda, Thünen instituutin maatalousekonomisti, tiivistää siipikarjatilien menestymisen riippuvan kolmesta tekijästä: untuvikkojen ja rehun laadusta sekä eläinten hoitokäytännöistä. Agri benchmark -verkoston vertailun tuloksien mukaan tyypillinen suomalainen broileritila menestyy hyvin näissä kaikissa.

– Suomalaiset tilat ovat EU-maiden kärjessä verrattaessa päiväkasvuja ja rehuhyötysuhdetta. Poikkeuksellista on, että lintuja ei harvenneta kasvatuksen aikana, Chibanda sanoo.

Agri benchmarkin siipikarjakonferenssista osallistajat saivat nimetä kaksi keskeistä suomalaista käytäntöä, jotka he haluaisivat viedä maihinsa. Ensimmäinen oli tuotanto ilman antibiootteja.

– Antibioottittoman tuotannon terveydelliset hyödyt tunnustetaan yhä paremmin, erityisesti antibioottiresistenssin riskin pieneminen, Chibanda kertoo.

Toisena esiin nousi jäljitettävyyttä. – Se voisi olla hyvin hyödyllistä monissa maissa, sillä se helpottaisi sairauksien jäljittämistä ja näin lisäisi kuluttajien luottamusta.

Chibanda korostaa, että kun siipikarjanlihan suosio jatkuvasti kasvaa ja väestö lisääntyy, tulee tuotanto kasvaamaan myös kehittyvissä maissa. Tämä ilmiö vaatii tulevaisuudessa ympäristösäädösten vahvistamista ja tehokasta täytän-

MANDES VERHAAGH.

CRAIG CHIBANDA.

CLAUS DEBLITZ, Craig Chibanda, Mandes Verhaagh ja Robert Hoste (kuvassa) esiintyivät liha-alan kansainvälisessä tapahtumassa Global Forumissa Seinäjoella kesäkuussa.

työpanoa mahdollisten terveys- ja ympäristöriskien rajoittamiseksi.

HÄNNÄLLÄ VAI ILMAN?

– Afrikkalainen sikarutto pienensi sianlihantuotantoa Kiinassa ja muualla Aasiassa vuonna 2020, mutta tuotanto on palannut ennalleen. Nyt Aasia hallitsee sitä selkeästi, kertoo **Mandes Verhaagh**, Thünen instituutin sianlihantuotannon kilpailukyyn tutkija ja agri benchmark -sikaverkoston projektipäällikkö.

”Paras tuotantotapa riippuu paikallisista ympäristöolosuhteista ja taloudellisista realiteeteista.”

Sianlihantuotanto on maailmanlaajuisesti kasvussa, ja tulevaisuudes-

sa siinä törmätään entistä enemmän eläinten hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin. Yksi merkittävimmistä, ja myös tuotannon kannattavuuteen selvästi vaikuttavista hyvinvointitekijöistä, on porsaiden häntien työstäminen. Suomalainen porsastuotanto näyttäytyy verkoston vertailussa kannattavana.

– Suomalaisen sianlihantuotannon kannattavuus paranisi entisestään, jos EU kieltäisi alueellaan häntien työstämisen. Tämä lisäisi tuotantokustannuksia muissa maissa ja tasoittaisi näin kilpailutilannetta. Verhaaghin laskelmien mukaan kustannus myytyä lihasikaa kohden nousisi noin 12–22 euroa lihasikavaiheessa.

Verhaagh kiittelee suomalaisten työtä hännänpurennan vähentämiseksi.

– Olemme nähneet Suomessa monia porsaita ja sikojä, joilla on pitkät hännät. Teette Suomessa jo upeaa työtä. ■

TEKSTI: Hanna Pehkonen, viestintätoimisto Selander

Tulevaisuuden sianlihantuottaja

”John on länsieurooppalainen sianlihantuottaja tulevaisuudesta, vuodelta 2043. Hänen tilallaan on 800 emakkoa, ja tila tuottaa vuosittain lähes 30 000 lihasikaa. Ne kasvatetaan kolmessa eri yksikössä.

Johnin tulot ovat kaksi kertaa niin suuret kuin hänen isällään oli sianlihantuottajana. Hyvät tulot kertovat ruoantuotannon arvostuksesta. Asiakkaat pitävät tuottajan palkkaa reiluna korvauksena siitä, että tuotanto vastaa tiukkoja vaatimuksia, jotka hyödyttävät tuottajaa, eläimiä, tuotteita ja ympäristöä.

Johnin tila tekee tiivistä yhteistyötä asiakkaidensa kanssa, jotta voi vastata heidän erityistarpeisiinsa. Rehun hintojen vaihtelu aiheuttaa merkittäviä taloudellisia riskejä, jotka eivät jää vain tuottajan harteille. Tiivis yhteistyö tarkoittaa sitä, että voitot ja tappiot jaetaan ketjussa rehutoimittajan, tuottajan ja lihayhtiön kesken.

Eläinten hyvinvointi on parantunut 20 vuodessa merkittävästi. Porsaiden

hännäntyöstäminen, kastraatio ja hampaiden leikkaaminen ovat pikeminkin poikkeuksia kuin normaaleja käytäntöjä. Eläimillä on runsaasti tilaa ja virikemateriaaleja. Tuotantokustannukset ovat nousseet 25 prosenttia, mutta kuitataan parantuneilla tuloilla – eläinten hyvinvointia vaaditaan ja siitä maksetaan.

Koulutetun työvoiman löytäminen on vaikeaa. Mahdollisimman suuri osa työstä on automatisoitu karsinoiden puhdistukseen ja eläinten käsittelyyn asti. Eläimiä seurataan monitorien, kameroiden ja mikrofonien avulla. Lisäksi eläimillä on siru, jolla ne tunnistetaan ja esimerkiksi niiden liikkumista, syömistä, juomista, sykettä ja ruumiinlämpöä seurataan.

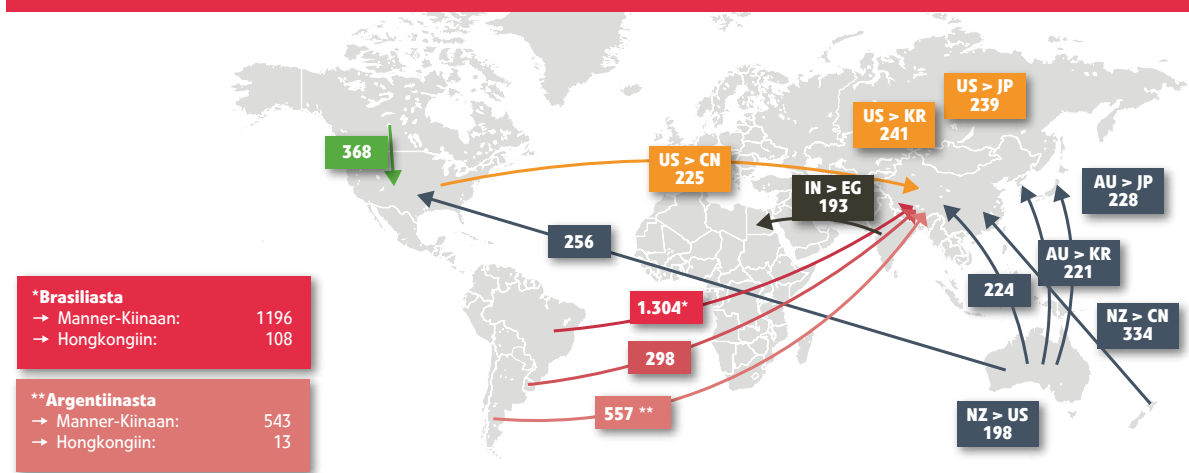
Porsimiset on ajoitettu kolmelle peräkkäiselle päivälle joka kolmas viikko. Tietoon perustuva johtaminen ja eläinten parempi terveys ovat johtaneet matalampaan kuolleisuuteen ja parempaan rehuhyötysuhteeseen.

Johnin työntekijät käyvät suihkussa ennen kuin he menevät sikalaan. Eri osastolle siirtyessään he vaihtavat saappaita ja haalareita. Antibioottien käyttö on hyvin vähäistä bioturvallisuusvaatimusten ja automatisoidun eläinhavainnoinnin ansiosta.

Euroopan Unionin alueella tuotetaan vähemmän sianlihaa kuin 20 vuotta sitten. Tarkoituksena on tuottaa lihaa omiin tarpeisiin, ei niinkään vientiin. Korvia, häntiä ja sorkkia viedään niihin maihin, joissa niille on kysyntää. Lihaa ei tuoda, sillä EU:lla on korkeamat vaatimukset tuoteturvallisuudelle, eläinten hyvinvoinnille ja ympäristökestävyydelle kuin missään muualla.”

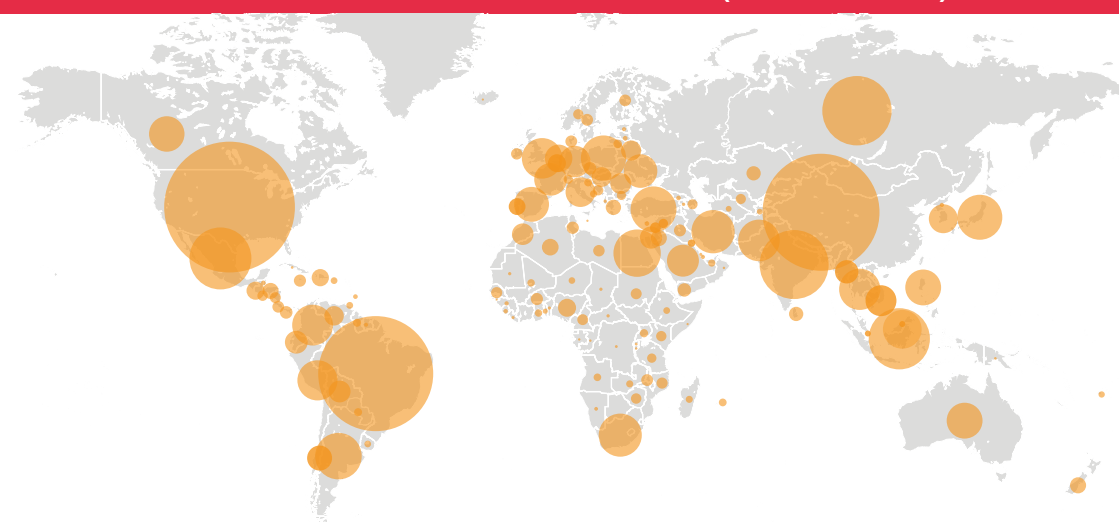
Kuvaa tulevaisuuden sianlihantuottajasta maalaili Rober Hoste, Wageningen yliopiston vanhempi ekonomisti sianlihantuotannossa ja InterPIGin puheenjohtaja.

NAUDANLIHAN 10 SUURINTA KAUPPAVIRTAA 2023 (TUHATTA TONNIA)

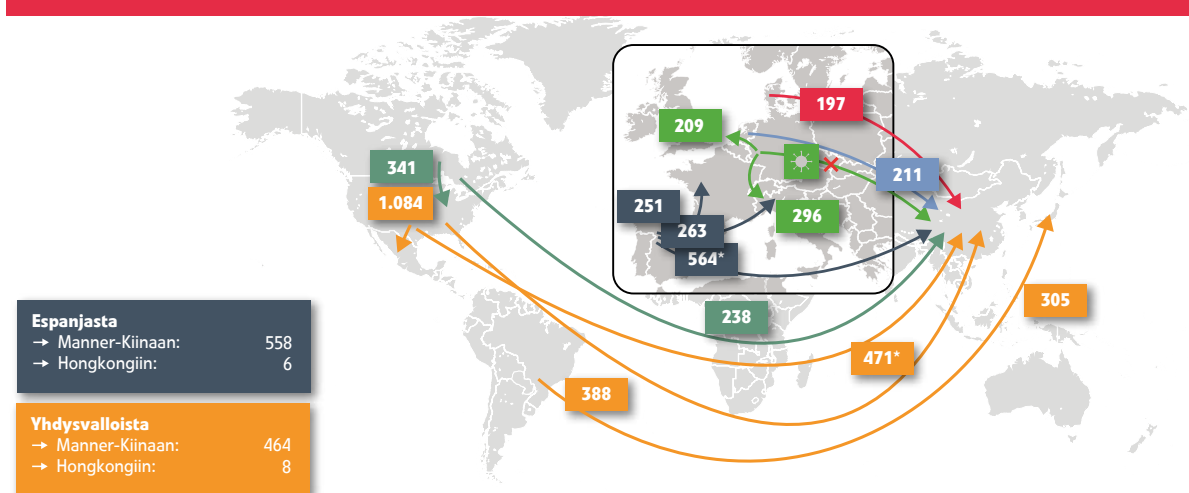
NAUDANLIHAN VIENTI suuntautuu Aasiaan. Kiinaan, Japaniin ja Koreaan viedään lihaa eniten Brasiliasta ja Argentiinasta. Euroopan mailla ei ole sijaa EU:n ulkopuolisessa maailmankaupassa. Deblitz arvelee, että vienti suuntautuu Aasiaan myös lähitulevaisuudessa. Afrikan-viennin hän uskoo kasvavan väestönkasvun myötä, mutta viennin olevan pääasiassa vähempiarvoista kuin Aasian markkinoille.

BROILERINTUOTANTO MAAILMASSA 2022 (TUHATTA TONNIA)

AASIA HALLITSEE siipikarjanlihan tuotantoa, mutta tuotanto kasvaa Kiinan lisäksi Brasiliassa, USA:ssa ja EU-maissa. Eläintaudit, eläinten hyvinvoinnin huomiointi sekä tuotannon vaikutus ilmastoon vaikuttavat siipikarjanlihan tuotantoon, kulutukseen ja kaupan tulevaisuudessa.

SIANLIHAN 10 SUURINTA VIENTIVIRTAA 2023

SIANLIHAA VIEDÄÄN Kiinaan. Suurimpina viejämaina erottuva Espanja ja Yhdysvallat. Vienti Saksasta loppui afrikkalaisen sikaruton vuoksi.

Mäntyniemessä arvostetaan sopua ja suunnittelua

Juulia Pauninsalo pyörähtää sisälle keittämään kahvit. Vanha emäntä Tarja Jaatinen on leiponut marjapiirakkaa, ja Lauri Jaatinen käy auttelemassa tarjottavien tuomisessa terassille. Seela (5) ja Isla (2) Jaatinen ovat vauhdikkaina mukana menossa. Vanha isäntä Antero Jaatinen istahtaa pihapöydän päähän – ilman isännän elkeitä. Keski-Suomen Toivakassa sijaitseva Mäntyniemen tila on nykyään Juulia Pauninsalon ja Lauri Jaatisen valtakuntaa.

Antero Jaatinen ryhtyi Mäntyniemen isännäksi 1969. Tilalla oli navetta seitsemälle lypsävälle. Lypsykarjan pitäminen oli sitovaa, ja lypsykonekin olisi pitänyt uusia. Tuore isäntä tiesi, että muutoksia on edessä.

Jaatinen myi lypsävät 1974 ja vaihtoi lihakarjaan. **Tarja** tuli taloon pari vuotta myöhemmin, ja pariskunta alkoi kehittää tilaa yhdessä. Molemmat ymmärsivät, että tilanhoidossa puhutaan isoista asioista, joten työn oli pakko olla suunnitelmallista. Erilaiset kurssit ja uuden oppiminen kiinnostivat molempia.

– Niillä luotiin tulevaisuuden visioita, Antero sanoo.

Lauri Jaatinen otti tilasta vetovastuun kuusi vuotta sitten. Navetassa oli – ja on edelleen – 500 päättä. Mäntyniemi on Keski-Suomen suurimpia lihakarjatilajoja.

Laurin ja **Juulian** aikana on keskitytty parantamaan tilan infraa, kuten pihaluoteita ja tiestöä.

Rehuvarastoa on laajennettu, peltoja kunnostettu ja biokaasulaitos rakennettu. Kunnostusten taustalla on tulevaisuuteen suuntaava katse. Karjan päälukua on tarkoitus kasvattaa lähivuosina.

SOPU SÄILYY YHTEISPELILLÄ

Koska Mäntyniemessä on tehty suunnitelmallista työtä vuosikymmeniä, kapulanvaihtokin pohjustettiin huolella. Tiedettiin, että tilakaupoissa tulee helppoa riittää, eikä sellaista haluttu.

– Sukupolvenvaihdosta tehtiin viisi vuotta, Juulia kertoo.

Tehtävään palkattiin ulkopuolinen konsultti. Sen jälkeen hahmoteltiin pankin kanssa, kuinka kauppa rahoitetaan.

– Se on lopulta aika kylmää matemaatiikkaa. Ei vanha sukupolvi voi ottaa niin paljon, että tilan elinmahdollisuudet menevät, Lauri sanoo.

– Siinä on kaksi pariskuntaa, ja molemmilla pitää olla kaupan jälkeen elämisen mahdollisuudet, Antero jatkaa.

Tarja ja Antero muuttivat Mäntyniemestä jo pari vuotta ennen kauppaa. Uusi talo rakennettiin vajaan kilometrin päähän. Lähelle, mutta riittävän etäälle. Lauri korostaa, että tilakaupassa pitää tehdä asiat kerralla selväksi, eikä syytinkejiä jätetä. Kaikkien mielestä on tärkeää, että kukin tietää ja muistaa roolinsa.

– Ei puututa toistemme tekemisiin, luonnehtii Tarja sujuvan yhteistyön salaisuutta.

– Tiedetään kuitenkin, että jos tulee hätä, apua saa, Lauri kiittelee.

HYVINVOINTI ISOSSA ROOLISSA

Mäntyniemi on siirtotila Sortavalan maalaiskunnasta. Sortavalan kirkon tulipalo tuhosi kirkonkirjat, joten tilalla on luultavasti pidempi historia kuin paperilla näyttää. Todennettua historiaa on vuodesta 1724.

– Jaatiset ovat haistelleet karjanlannahajua vuosisatoja, Antero veistelee.

Vuosisataisella matkalla sekä maailma että tilanpito ovat muuttuneet moineen kertaan. Lauri arvostaa Mäntyniemen historiaa, mutta ei millä hinnalla tahansa.

”Koska Mäntyniemessä on tehty suunnitelmallista työtä vuosikymmeniä, kapulanvaihtokin pohjustettiin huolella.”

– Tilahomma on tänä päivänä yritys ja bisnes. Sukuhistoria on hieno ja kunnioitettava asia, muttei sillä laskuja makseta. Tilanpidosta pitää voida tarvittaessa luopua. Oman terveyden ja hyvinvoinnin uhalla ei saa ryhtyä tekemään, hän painottaa.

Mäntyniemessä hyvinvoinnin merkitys on ymmärretty pitkään. Jossain vaiheessa Antero ja Tarja alkoivat käydä etelänlomilla vuosittain, ja vuosituhannen alussa he palkkasivat tilalle vakituisen työntekijän. Laurilla ja Juulialla hyvinvointi tarkoittaa muun muassa sitä, ettei herätyskello soi aamuviideltä.

– On tehtävä kotiolot sellaisiksi, että kotona viihtyy, Lauri sanoo.

Vuoden päästä tilakaupoista tuore isäntäpari rakensi terassin ja hankki porrealtaan. Parhaillaan tehdään saunaa entiseen lämpökeskukseen. Toisen kerroksen sauna- ja pesutiloihin tulee koko päädyn levyinen ikkuna pellon suuntaan, ilta-aurinkoon. Siinä näkymässä silmä lepää. ■

”Tavoitteellisuus on menestyvän yrittäjän tärkein ominaisuus”

Askelmerkit maatalan taloudelliseen menestykseen

Kun kysyy maatalouteen erikoistuneelta talous- ja yritysasiantuntijalta Timo Jaakkolalta reseptiä maatalan taloudelliseen menestykseen, vastauksesta puuttuvat isot pinta-alat ja eläinmäärät.

Niiden sijaan hän kertoo viljelijästä, maatalousyrittäjästä, jolla on selkeä visio siitä, mitä ollaan tekemässä ja mitä halutaan saavuttaa.

– Tavoitteellisuus on menestyvän yrittäjän tärkein ominaisuus. Pitää kyetä asettamaan tavoitteita ja pyrkiä niihin johdonmukaisesti. Yllättävän harvalla maatilalla tavoitteet on kirjattu niin, että on jotakin mitattavaa, **Timo Jaakkola** tietää.

Hän näkee kaikissa menestyvissä yrittäjissä yhden yhteisen piirteen:

– Menestyvät yrittäjät pyrkivät itse löytämään ratkaisut oman tekemisen kautta. He eivät odota, että joku muu tekisi ne. He hakevat kehittämiskohteita, kehittävät omaa toimintaansa ja parantavat omaa tekemistään. Sitä kautta syntyy tulosta.

Menestyksen avaimet ovat uteliaisuudessa, kiinnostuksessa ja nälässä kehittää tilan toimintaa ja etsiä uusia mahdollisuuksia.

– Pitää olla uskallusta ja rohkeutta muuttaa toimintaa silloin kun muutokselle on tarvetta. Jos homma ei toimi, sitten sitä täytyy muuttaa. Ja jos ei sekään ollut hyvä ratkaisu,

pitää lopettaa. Ei kannata tehdä asioita, jotka eivät toimi!

PUSKURI PAHAN PÄIVÄN VARALLE

Hyvää tulosta tekevällä tilalla seurataan herkeämättä aiempien vuosien rahankäyttöä sekä nykyisiä että tulevia menoja ja tuloja. Jaakkola toteaa kassan riittävyyden ja kassan budjetoinnin olevan tärkeimmät talouden mittarit ja työkalut.

– Kannattavuuskriisistä puhutaan paljon, mutta usein kyse on enemmän kassakriisistä. Jopa hyvin kannattavalla tilalla voi kassa olla tyhjä, jos kaikki rahat menevät lainanlyhennyksiin ja veroihin.

”Käyttökate on tunnusluku, jota menestyvillä tiloilla seurataan tarkkaan.”

– Tyhjällä kassalla operointi on tosi ikävää ja hankalaa. Jos ei ole rahaa hank-

kia tuotantopanoksia, tuotanto jää tavoitteista ja aiheuttaa syvempiä ongelmia. Ylimittainen, kiinteä kustannus kurittaa kassaa niin, ettei investoinnista saada irti sitä tuottoa, mikä siitä voitaisiin saada.

Päästäkseen huonojen vuosien yli menestyvä yrittäjä laittaa hyvinä vuosina rahaa säästöön, eli kerää puskuria.

HUOMIO KÄYTTÖKATTEESEEN

Käyttökate on tunnusluku, jota menestyvillä tiloilla seurataan tarkkaan. Käyttökate antaa tietoa operatiivisen toiminnan tehokkuudesta.

– Se kertoo, miten paljon ylijäämää jää markkinoilta saatavasta tuotosta ja tuista, kun niistä vähennetään tuotannon välittömät kustannukset. Kyse on siitä summasta, joka on käytettävissä velkojen hoitoon ja yrittäjälle jäävään tuloon. Käyttökate on myös keskeinen mittari, kun yrittäjä arvioi investointien kannattavuutta ja takaisinmaksuaikaa.

VÄHINTÄÄN 10 % TUOTTO

Hyvän investoinnin Jaakkola määrittelee sellaiseksi, joka maksaa itsensä takaisin enintään vuosikymmenessä. Menestyvä maatalousyrittäjä

TIMO JAAKKOLA

Maatalouden asiantuntijayhtiö Lanterra Oy:n toimitusjohtaja Timo Jaakkola on myös itse maanviljelijä. Hän aloitti Simulan viljatilalla (150 ha) isäntänä vuonna 1992, jolloin pankkilainan korko oli 11 ja valtion halvan maatilalainan 9 prosenttia.

– Meidän ratkaisumme oli se, että vanhempieni palkkaama työntekijä irtisanottiin ja me vaimoni kanssa kävimme alusta asti tilan ulkopuolella töissä. Tuotantoprosessit uudistettiin, kun tuli pelivaraa. Sillä tavalla saatiin vähennettyä hehtaari-kohtaista työtuntimäärää.

Kasvuhakuiset ajatukset loppuivat noin 10 vuotta sitten, kun selvisi, ettei omasta perheestä löydy jatkajaa.

– Nyt sitten maatalousyrittäminen on meidän osalta loppumassa. Niin se on, että jokainen sukupolvi tekee omat ratkaisunsa.

tavoittelee vähintään kymmenen prosentin tuottoa sijoitetulle pääomalle.

On myös tärkeää, että investointi vastaa yrittäjän tavoitteisiin, eli sen avulla on mahdollista saavuttaa omalle toiminnalle, elämälle ja hyvinvoinnille asetetut tavoitteet.

Asiantuntija muistuttaa, että vieraan pääoman, eli velan määrän tulisi aina olla järkevässä suhteessa liiketoiminnan kokoon ja tulokseen, jotta toiminta kestäisi myös ulkoisia shokkeja.

– Mustia joutsenia voi tulla, kuten on parin viime vuoden aikana koettu. Menestyvät yrittäjät ovat tänäkin aikana tehneet hyvää tai entistä parempaa tulosta, kun taas ne jotka ovat vaikeuksissa, ovat entistä isommissa vaikeuksissa.

OSAAMINEN KUNNIAAN

Tilan velkaantumista kannattaa varoa varsinkin toiminnan alkuvaiheessa.

– Jos nuoren viljelijän aloitukseen vaaditaan 20 opintoviikon koulutus, kyllä miljoonan euron investointiin pitäisi olla vähintään yhtä kova osaamis-

vaatimus. Pitää kyetä tekemään oma liiketoimintasuunnitelma ihan itse ja tulkitsemaan investointia varten tehty laskelma, eli ymmärtää mitä ollaan tekemässä.

Jaakkola muistuttaa, ettei yrityksen pitäisi koskaan olla yrittäjää suurempi, sillä silloin on vaarana menettää hallinnan tunne. Tilanne voi johtaa uupumiseen ja moniin ongelmiin. Mitä isompi hanke on kyseessä, sitä enemmän tarvitaan ammattitaitoa ja kovaa osaamista.

– Osaaminen on osin myös kiinni siitä, minkälaista dataa toiminnasta saadaan. Vanhanaikainen, verotusta varten tehty kassaperusteinen kirjanpito ei riitä tässä muuttuvassa maailmassa. Pitää olla kahdenkertainen kirjanpito ja kustannuslaskenta, jotta voidaan ennakoida maksuvalmiutta ja hallita kassaa.

Puutteelliseen johtamiseen ja osaamiseen liittyy aina isoja riskejä.

– Sosiaalista mediaa kun seuraa, huomaa, että aika paljon asioita tehdään tunne edellä. Liikkeenjohdon osaamisen puute on iso ongelma. ■

TALOUS- JA yritysasiantuntijana toimiva Timo Jaakkola on itsekin tehnyt yli 30-vuotisen uran maatalousyrittäjänä. Simulan tila sijaitsee Mouhijärvellä.

”MENESTYVÄT YRITTÄJÄT pyrkivät itse löytämään ratkaisut oman tekemisen kautta. He eivät odota, että joku muu tekisi ne”, Jaakkola sanoo.

ASKELMERKIT MENESTYKSEEN

- Menestyvillä maatiloilla on selkeä visio ja mitattavat tavoitteet, joita kohti pyritään johdonmukaisesti.
- Menestyvät yrittäjät etsivät ratkaisuja itse, kehittävät jatkuvasti toimintaansa ja sopeutuvat muutoksiin, jos tilanne sitä vaatii.
- Kassan riittävyys ja sen budjetointi ovat keskeisiä talouden mittareita. Hyvinä vuosina on tärkeää kerätä puskuria huonojen vuosien varalle.
- Käyttökate seurataan tarkasti, sillä se kertoo operatiivisen toiminnan tehokkuudesta ja siitä, kuinka paljon ylijäämää jää velkojen hoitoon ja yrittäjän tuloihin.
- Hyvä investointi maksaa itsensä takaisin 10 vuodessa ja tuo vähintään 10 prosentin tuoton sijoitetulle pääomalle. Vieraan pääoman määrän tulee olla suhteessa toiminnan kokoon ja tulokseen.

Tasaisesti eteenpäin

SIIPi

TEKSTI: Matti Perälä, siipikarjaliiketoiminnan johtaja, Atria Suomi Oy

Vahva kesä- sesonki takana

Grillauskausi on kaupallisesti Atrian vahvinta aikaa, eikä kulunut kesäkään tehnyt poikkeusta. Erilaiset grillimakkarat ovat tämän kesän voittajia ja erityisesti atrialainen Wilhelm on tiris-syt grilleissä ahkerasti. Mutta yhtään ei häviä atrialainen kana grilliherkunakaan. Perinteiset fileetuotteet ja reisileikkeet myydyimpinä tuotteina, mutta hyvin onnistuivat kesän uutuustuotteet, grilliduotkin. Hyvänmakuiset tuotteet ja hiukan suuremmat pakkaukset olivat monen perheen ja grilli-

Hyvä kesäsesonki helpotti lihan markkinatilannetta. Kuluttaja valitsee kuitenkin edelleen enemmän perustuotteita ja hinnoitteluhaasteet kotimaisille sekä kansainvälisillä markkinoilla jatkuvat. Viljamarkkinoiden kehitys on varsin tasainen.

seurueen suosikki menneenä kesänä. Atrian kanan kesäsesonki oli kauttaaltaan kohtuullisen onnistunut, vaikka kilpailu onkin kiristynyt. Ravintolapuolen kauppa takkuua ja kärsii kuluttajien ostovoiman heikkenemisestä. Vaikka kesällä kuluttajat liikkuvat paljon ja käyvät ravintoloissa, kertaostos jää aikaisempaa pienemmäksi. Henkilöstö- ja lounasravintoloissa ruokailijoita on aikaisempaa vähemmän etätöiden vuoksi. Kotona kukin syö onneksi usein Atrian valmisruokia.

Atrian uuden, vastavalmistuneen siipikarjatehtaan virallisia avajaisia vietettiin elokuun loppupuolella. Kutsuttuina juhlavieraina kaikki broilerituottajat, asiakkaita ja yhteistyökumppaneita. Tilaisuus oli juhlapuheineen hieno ja ainakin allekirjoittanut aisti tuottajien tyytyväisyyden uuden tehtaan tuomasta turvasta tulevaisuutta varten. Uusi tehdas mahdollistaa meille paljon tuleville vuosille.

Suomessa tuonti on ottanut kuuden ensimmäisen kuukauden aikana 19 % kulutuksesta ja kasvukin on kovaa luokkaa, 22 %. Viime vuonna tuontikanan osuus oli 16 % ja takavuosina tuontia oli noin 14 % kokonaiskulutuksesta. Tämä on huono suuntaus, jota emme voi hyväksyä. Kulutuksen kasvu suuntautuu nyt liikaa tuontilihaan ja vie meiltä kailta kasvun mahdollisuuksia. Valitettavasti tuontiliha on erittäin edullista ja joudumme sen myötä kovaan hintakiisaan. Kovasta tuonnista huolimatta kotimaan teurastus on ollut kasvussa, 4 %, huolimatta omasta investoinnistamme ja uuden tehtaan käynnistyksestä. Tämä ennakoii kilpailua kotimaassa.

Kuluttajien ostovoiman kehitys olisi myönteistä meille kaikille. Kulutus suuntautuu tällä hetkellä hiukan liikaa aivan perustuotteisiin ja samalla kaupan omien merkkien osuus on korostunut brändien kustannuksella.

viime vuoden tasoa ja ohran sekä kauran selvästi yli viime vuoden. Myös Venäjän ja Ukrainan sadon ennustetaan jäävän viime vuotta pienemmiksi. Pohjois-Amerikassa sen sijaan on korjattu tänä vuonna hyvät sadot. Viljaa on kuitenkin ollut hyvin tarjolla Euroopassa, ja hinnat ovat puintien jälkeen asettuneet noin 10 % vuoden takaista tasoa alemmaksi. Poikkeuksen tekee kaura, jonka hinta on laskenut selvästi enemmän runsaan tarjonnan takia. Kauran sato on tänä vuonna ollut hyvä kaikissa merkittävissä viljelymaissa.

Kotimaassa rehuviljojen sato on Luken arvion mukaan 11 % viime vuotta suurempi ja vastaa suunnilleen edeltävän viiden vuoden keskisatoa. Kauran (+18 %) ja vehnän (+4 %) sadot ylittivät selvästi edellisten viiden vuoden keskisadon. Ohrasato on viime vuotta parempi, mutta jää reilusti jälkeen viiden vuoden keskiarvosta. Viljan tarjonta oli

puintiaikana runsasta, osin aikaisesta aloituksesta johtuen. Viljelysopimuksen merkitys korostui tänäkin syksynä, varmistaen viljan menekki haluttuna toimitusaikana. Hinnat olivat Suomessa kevään aikana selvästi lähialueita korkeammalla, mutta elo-syyskuun aikana hinnat ovat laskeneet samalle tasolle naapurimaiden kanssa.

Viljamarkkinoiden näkymä eteenpäin on varsin tasainen. Viljojen futuurihinnat ovat ensi vuoden toimitusjaksoille hieman syksyn tasoa korkeammalla. Markkina seuraa nyt EU:n alueen syysviljojen kylvöjen onnistumista ja eteläisen pallonpuoliskon alkavaa satokautta. Maailman laajuisesti viljan varastotasot eivät ole nousussa, joten muutokset markkinassa ovat mahdollisia, jos olosuhteet muuttuvat heikommiksi. Kotimaassa viljakauppa on yleensä rauhallista loppuvuoden aikana.

SIKA

TEKSTI: Markku Hirvijärvi, johtaja, lihaliiiketoiminta & vienti- ja teollisuuskauppa, Atria Suomi Oy

Hinnoittelu- haasteet jatkuvat, volyyymi kasvussa

Alkukesä (huhti-toukokuu) oli Euroopan sianlihamarkkinoilla varsin hyvä. Kysyntä oli korkealla ja varastot alhaiset. Kesä-elokuussa odotukset eivät kuitenkaan täyttyneet. Syynä tähän

oli ravintolakauppa ja grillaus, joka oli Euroopassa selkeästi ennusteita pienempää. Sen seurauksena esimerkiksi Saksassa tuottajahintoja laskettiin heinä-elokuun vaihteessa 0,20 €. Edulliset tuotteet, kuten makkarat, myyvät yhä hyvin, mutta kalliimmat, kuten ulko- ja sisäfileet, ovat hintapaineen alla.

Tanska on edelleen ongelmissa liiallisen tuotantovolyyminsa kanssa suhteessa kysyntään. Tämä aiheuttaa jatkossakin häiriöitä markkinaa.

Kiina on edelleen palaliha osalta haastava markkina, hintataso on liian alhainen verrattuna Euroopan kustannuksiin. Luulliset ja ruhon oheistuotteet, kuten päiden, sorkkien ja saporoiden kauppa käy hyvin, ja hintataso odotetaan pysyvän vakaana H2 aikana. Kiinan polkumyyntihinnoittelun tutkinta on käynnissä, ja Atria on vastannut saamaansa kyselyyn. Seuraamme tilannetta ja teemme ohjauksellisia päätöksiä mahdollisten lisätullimaksujen mukaan.

NAUTA

TEKSTI: Markku Hirvijärvi, johtaja, lihaliiiketoiminta & vienti- ja teollisuuskauppa, Atria Suomi Oy

Jauheliha naudanliha- markkinaa

Viime lehdessä (Atria Tuottajat 2/2024) mainittiin, että varastojen laskusuunta on alkanut. Suhdanne on pysynyt samana. Lasku hiipui hieman kesä-heinäkuussa, mutta otti uuden askeleen elokuussa. Seuraamme, mitä tämän vuoden syystuotanto tekee varastoille. Uskomme, että koko Eurooppa menee tasapainoisilla varastoilla kohti vuotta 2025. Varastojen lasku jatkuu rasvaisemmissa lajitelmissa, kuten kebab-li-

hassa ja osassa hampurilaispihveistä, mikä tarkoittaa, että kysyntä on edelleen suurempaa kuin tuotanto N3- ja N2-luokissa.

Arvo-osien peruskysyntä on edelleen heikkoa, vaikka kesän kampanjat ovat nostaneet myyntiä Euroopassa. Tämä ei kuitenkaan paranna kannattavuutta, mutta varastot ovat terveemmät kuin vuotta aiemmin. Vuotakauppa jatkuu valitettavasi alavireisenä, edelleen sohva- ja kenkäkauppa on vähäistä ja nahkapenkit uusissa autoissa ovat vähemmän.

JN-Meat on säilyttänyt vahvan markkina-aseman, ja kesän myynti kasvoi. Ruotsissa kaupankäynti on ollut volyymillisesti hyvää, mutta hintatasot eivät ole tyydyttäviä. Japanissa naudan kauppa on alkanut kasvaa, vaikkakin määrät ovat vielä pieniä. Odotamme kasvua myös siellä.

Tytärtyhtiömme Kaivonliha on merkittävästi auttanut varastojen laskussa alkuvuoden aikana, valmistamalla laadukkaita burgerpihvejä. Korv Görans

Aasian markkinoilla Etelä-Korean kauppa on ollut vakaampaa vaikean alkuvuoden jälkeen. Etenkin ravintolakauppa on ollut kesällä ennustettua vilkkaampaa, ja toivomme tämän trendin jatkuvan myös sesongin jälkeen. Japanissa atrialainen antibioottivapaa tuoteisto on menestynyt hyvin, vaikka määrät ovat vielä maltillisia. Kehitysuunta on kuitenkin kasvava. Tuotteiston laajennusprojekti on onnistunut hyvin kesällä, ja sitä jatketaan Q4/2024 ja alkuvuoden 2025 aikana.

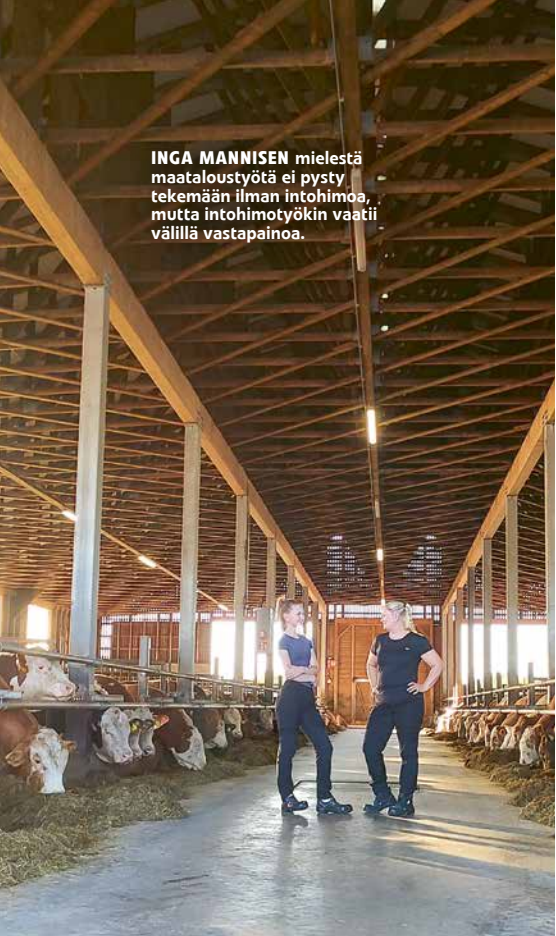
Kotimarkkinoilla alkuvuoden lakoista johtuvat volyymit ovat tasaantuneet kesällä. Volyymit ovat olleet tyydyttäviä, mutta hinnat erityisesti ulko- ja sisäfileissä, ovat yhä liian alhaiset. Vähittäiskauppa on volyymillisesti kesällä ollut hyvällä tasolla, ja kuluttajat suosivat kotimaista alkuperää olevia tuotteita. Valmisruoat ja lihavalmisteen ovat edelleen menestyneet markkinoilla hyvin. Toivomme näiden suoritusten jatkuvan myös tulevaisuudessa.

on menestynyt hyvin maukkaalla kebabillaan. Yhtiöiden välinen kokonaisuus on kehittynyt hienosti.

Jauhelihan myynti on ollut normaalia kesää suurempaa, mikä saattaa johtua sateisesta loppukesästä tai hampurilaispihvien lisääntyneestä grillikäytöstä. Kotimaassa arvo-osien kysyntä on edelleen heikkoa, mutta kesän kampanjat ovat parantaneet myyntiä ja varastot ovat hyvässä kunnossa. Kampanjat kuitenkin laskevat lähes poikkeuksetta kannattavuutta.

Jauhelihan ja kebabin raaka-aineiden hinnat ovat nousseet Euroopassa ja kotimaassa, ja varastot ovat laskeneet kesän aikana. Toivomme hintatasojen punaisessa lihassa säilyvän vakaina. Jatkamme rakenteidemme ja kustannustemme tarkastelua ja parantamista, jotta voimme menestyä paremmin vuonna 2025 ja sen jälkeen.

Jatkamme älykäästä ja sisukasta kehitystyötä yhdessä kohti parempaa tulevaisuutta.

INGA MANNISEN mielestä maataloustyötä ei pysty tekemään ilman intohimoa, mutta intohimotyökin vaatii välillä vastapainoa.

TEKSTI: Hanna Hyvärinen, markkinointisuunnittelija, A-Tuottajat Oy ja A-Rehu Oy
KUVA: Inga Manninen

"Verkostoitukaa ja katsokaa tulevaisuuteen"

Atria Nauta kehitysryhmän uusi puheenjohtaja Inga Manninen on kaupunkilainen, jolla ei ollut alun perin maataloustaustaa. Hän on kuitenkin löytänyt unelma-ammatin maaseutuyrittäjyydestä ja nauttii siitä täysin siemauksin.

Inga Mannisen perhe asuu Iijoen varressa Yli-Iissä, lähellä Oulua. He kasvattavat pihvisonneja ja pihvihiehoja. Tilalla on noin 500 eläintä ja kolme navettaa, joissa kaikissa on turvekuivitus.

Alun perin Mannisen tila kuului hänen puolisonsa vanhemmille, mutta vuonna 1999 tehtiin sukupolvenvaihdos. Manninen muistelee, että 25 vuoden aikana tilalla on ollut monenlaista toimintaa, kuten maitorotuisia lihanautoja, vasikkajuottamo ja emolehmiä. Koko ajan on myös rakennettu jotakin. Oman tilan lisäksi Manniset ovat osakkaina 816-paikkaisessa Koillis-Vasikka Oy:ssä, jossa Manninen toimii toimitusjohtajana.

– Yrittäjyytemme perustuu jatkuvaan kehittämiseen ja kehittämiseen. Tehdään sitä, mistä jää viivan alle. Koko ajan tulee miettiä, miten tässä maailmantilanteessa pärjätään.

HUOLENA TURPEEN TULEVAISUUS

Manninen kertoo heidän asuvan turvealueen keskellä, jonka vuoksi turve on ollut luonnollinen valinta kuivikkeeksi. Turpeen tulevaisuus pistää vähän hermostuttamaan.

– Meillä menee turvetta rekkakuorma kahdessa viikossa. Täälläpäin Suomea peltolohkot ovat pienempiä, jonka vuoksi kuivalanta on helpompi jatkokeskittämällä logistisesti.

– Eläinten hyvinvointi määrittää kaikkea tekemistämme. Eläimillä pitää olla hyvät olosuhteet olla ja elää.

Kysyttäessä Manniselta kuinka hän onnistuu yhdistämään maatilatyötä ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen, hän nostaa isoiksi tekijöiksi organisoinnin ja delegoinnin.

"Yrittäjyytemme perustuu jatkuvaan kehittämiseen ja kehittämiseen."

– Kokouksia on enemmän talviaikaan. Matkapäiviä tulee, mutta niiden aikana pyritään saamaan lomittaja. Tilalta on myös tärkeää poistua välillä. Pitää muistaa, että intohimotyökin vaatii välillä irtaantumista ja vastapainoa työhön. Koen, että työtä maatalouden parissa ei pysty tekemään ilman intohimoa työhön.

SUORA LINKKI TAHOJEN VÄLILLÄ

Manninen kehuu Atria Nauta -kehitysryhmän jäseniä erittäin mielenkiintoiseksi porukaksi, johon on valittu laaja kattaus nautaketjusta. Jäsenet ovat sitoutuneita ja innostuneita. Toiminta aloitettiin mukavasti ja porukka tiimiy-

tyi heti. Erityiskiitosta Manninen antaa sille, että A-Rehun, Lihakunnan ja Atrian johtohenkilöitä on ollut kuuntele-massa kehitysryhmää. Näin on saatu suora yhteys heidän suuntaansa.

– On mahtavaa, kun johto tarttuu asioihin ja haluaa aidosti kuulla, mitä meillä kentän väellä on kerrottavana. Nämä ovat niitä pieniä ruohonjuuritason asioita, jotka vaikuttavat taloudellisesti koko ketjuun.

TERVEISET TUOTTAJAKOLLEGOILLE

Kehitysryhmän puheenjohtaja kannustaa tuottajia katsomaan tulevaisuuteen. Tiloilla pitää olla erilaisia suunnitelmia: ja jos jokin asia ei toimi, kannattaa miettiä, kuinka sen voisi tehdä toisin.

– Miettikää eri näkökulmia ja verkostoitukaa. Olkaa kiinnostuneita maailman menosta, mutta synkistelemään ei kannata lähteä, päättää Inga Manninen. ■

KEHITYSRYHMÄN TAVOITTEET VUOSILLE 2024–2025

- Atria nautastrategia
- Eläinterveyden hallinta
- Vasikkaliikenne
- Naudanlihantuotannon talous
- Eläinaineksen kehittäminen
- Kuivituskustannukset ja saatavuus

PELTOLAN VILJATILALLA

26.8.–1.9.

KUVAT: Anna-Katri Hänninen

Puintiaikaa, sateita, laiterikkoja ja väsymystä

Peltolan viljatilán elokuun viimeinen viikko täyttyi puinneista, paalauksista ja viljan kuivauksesta. Sateet ja koneiden rikkoutumiset aiheuttivat päänvaivaa kiireiseen viikkoon. Ympäri vuorokautisiksi venyneiden päivien jälkeen sunnuntaina löytyy kuitenkin aikaa olla myös perheen kesken.

TUOTTAJAN VUOSI

Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina. Jokainen tila esittäytyy vuorollaan Atria Tuottajat -lehdessä ja loput kolme kertovat viikkonsa kuulumiset nettisivuilla.

Lue, miten viikko eteni muilla tiloilla: atriatuottajat.fi/viikkotilalla

ASIAANTUNTIJAN SILMIN

Kaakkois-Suomalaista yhteistyötä

Yhteistyö Kimmon kanssa alkoi syyskuulla 2018. Tällöin Kimmo otti yhteyttä ensimmäisen kerran sopiaksen viljakaupoista kanssamme. Hänen yhteydenottonsa ja kiinnostuksensa A-Rehun viljakauppaa kohtaan poiki A-Rehun ja Laamasen tilan välille jo tähän mennessä kuusi vuotta kestäneen hyvän yhteistyön.

Yhteistyömme alkuaikoina viljakauppa oli huomattavasti pienempää, mutta nykyään myytävien viljaerien määrä on kasvanut kohisten. Lisäksi Kimmon kiinnostus suoriin viljelysopimuksiin vuonna 2020 antoi merkittävän syyksyn yhteistyömme kasvattamiseksi. Tuolloin teimme ensimmäisen viljelysopimuksen rehuherneen ja vehnän tuottamisesta A-Rehulle. Kimmo halusi jo silloin varmistaa sadollensa varman kodin, oli markkinatilanne viljakaupassa millainen tahansa. Hän mainitsi myös sen, että ”ilmeisesti maksamme sopimustuottajille parempaa laatuhinnointelua ja olemme täysin kotimainen toimija, joten miksipä hän ei meitä sopimuskumppanikseen valitsisi.”

Kimmon kanssa käydyt keskustelut viljamarkkinoista, satotasoista ja sopimuksista ovat siivittäneet yhteistyötämme pidemmälle, sillä luottamus puolin ja toisin on viljakaupassa todella tärkeää. Myös molemmin puolin joustavuus sekä paikallisuutemme Itä-Suomen alueella suomalaisen viljelijöiden omistamana yhtiönä, ovat omiaan siivittämään saumatonta yhteistyötämme eteenpäin. Kiitänkin Kimmoa hyvästä yhteistyöstä ja luottamuksesta A-Rehua kohtaan. Tästä on hieno jatkaa yhteistyötä myös tulevana vuosina.

Taneli Marttila
Hankintapäällikkö
A-Rehu Oy

MAANANTAI

Viikko alkaa häslingillä. Lähden hakemaan viljalaitoja maansiirtokärryyn 10 kilometrin päästä, sillä nyt kaikki kärrit ovat tarpeen. Pate jää tyhjentämään

PELTOLAN TILA

YRITTÄJÄ: Kimmo Laamanen

TUOTANTOSUUNTA:

Kasvinviljely. Myös metsätaloutta ja koneurakointia.

PERUSTETTU:

Ensimmäiset kirjalliset maininnat Laamasista ovat vuodelta 1644, jolloin novgorodilaisten lisäksi myös ruotsalaiset alkoivat verottaa seutua. Tila oli yli 100 vuotta muiden hallinnassa, kunnes isoisaisani osti sen takaisin vuonna 1930. Joulukuussa 2011 tein sukupolvenvaihdon 33 peltohehtaaria, ja ensimmäinen vuokrasopimus syntyi keväällä 2012. Nyt, 12 vuotta myöhemmin, vuokranantajia on yli 30.

MUUTA:

Kimmo on vaihtanut alaa aikuisiällä. Hän toimi aiemmin lujuslaskijana selluteollisuuden laitevalmistajalle. Instagramissa @peltolan.viljatila

vanhan kaurasiilon loppuja ruuville, jotta voimme siirtää ne uuteen kaurasiilon. Kuivurissa odottaa jo ensimmäinen pystysto-ohrasatsi, ja vanha isäntä on Paten apuna.

Pasi saapuu tutkimaan kaivurin ohjaamosta kuuluvaa omituista ääntä. Se pitää selvittää ennen kaivutöiden aloittamista, jottei kone vahingoitu.

Saan viljakasetin paikalleen, mutta paluumatkalla alkaa kuulua vieno siivääni Scaniasta, jossa maansiirtokärry on kiinni. Kärrin vetokardaani on päässyt irti etupäästään ja pieksee vuoroin tietä ja vuoroin kärrin runkoa. Valitettavasti juuri 22-millistä hylsyä ei ole mukana, joten soitan vanhalle isännälle, joka tuo tarvittavat työkalut.

Kotiin päästyäni puhelin soi taukoamatta, kuten normaalina maanantaiaamuna.

Kuivausasiakkaan renki tuo lisää kuivattavaa, ja toinenkin asiakas varaa vuoroja. Kiiruhdan 20 kilometrin päähän laittamaan puimuria käyntiin, sillä keli on loistava. Edellisiltana puinti keskeytyi, koska säiliö täyttyi, eikä ollut mihin tyhjentää. Koneen käynnistäessäni huomaan, että kohlimet eivät liiku. Syy on löstynyt hihna, jonka kirstän äärimmilleen. Onneksi kone suostuu vielä käynnistymään.

Pate alkaa tuoda isompaa kärryä seuraavalle lohkolle. Saamme puimurin ja kärrien siirron sujumaan kahdestaan. Pate vie ensimmäisen täyden kärrin kotiin, ja isä hoitelee kuivuria ja paahtaa vieraan vehnät.

Puinti sujuu pääosin ongelmitta. Ilta-yhdeksältä viimeiset ohrat menevät koneeseen, ja kärrien täyttyttyä säiliökin on täynnä. Ilta-yöstä haen vielä viimeisen kärrin kotiin, ja isä pääsee nukkumaan. Minä jään vaihtamaan satseja kuivurille yöksi.

TIISTAI

Aamulla olen lähes nukkumattoman yön jäljiltä sekavassa tilassa. Isä aloit-

taa puimurin puhdistuksen, ja kuivausasiakas hakee kuivattuja viljojaan. Lähden hakemaan tilaamiani puimurin osia ja soitan matkalla polttoöljytilauksen perään. Saan tiedon, että öljy on jo lastattu, joten vältyn tankkaamasta kalista polttoainetta mittarilta.

Pystystoasiakas toivoo tarkempaa hehtoliträmittaria, mutta Savonlinnassa oleva Wilen 200 on jo varattu. Pyydän etsimään toisen pikaisesti.

Isä soittaa, että puimurista puuttuu tikkaiden jatko-osa. Ajelen ympäri erilisiä työmaita etsien pudonnutta osaa. Samalla pehkunostajat soittelevat kysyen, milloin alkaisin puida omia viljoja. Kelit ovat hyvät, ja paaleja pitäisi saada nopeasti.

Puinti alkaa lupaavasti, ja yhdistämäni kauralohko antaa hyvää satoa. Yksi kierros ei kuitenkaan mahdu Sampon 8-kuutioiseen säiliöön, joten tuomme toisen kärrin pellolle. Tämä päätös osoittautuu kohtalokkaaksi, sillä yllättävä ja erittäin raju ukkoskuuro iskee. Peitän kärrin toisen pään pressulla ja lähden puimaan pellon toista päätä. Pääsen puoliväliin, kun taivas repeää, ja vettä tulee kuin saavista kaataen.

Ilta ja yö kuluvat kuivurin ruuhkaa purkaessa.

KESKIVIIKKO

Wile-mittari on saapunut Savonlinnaan. Haen sen ja saan virallisen HLP-tuloksen. Se osoittautuu samaksi kuin muovikiikulla mittamani. Tuuli on suotuista, joten kaurapuintia voi jatkaa. Kaveri soittaa järkyttävän alhaisista HLP-painoista kaurassa ja haluaa testata omalla mittarillani. Mittaamme myös omia kauranpainoja ja toteamme, että jotain on tehtävä. Oman alipainekuivurin esipuhdistaja on tehoton, joten päätämme käyttää vanhaa Jaako-kuivuria esipuhdistamiseen ennen kaurasiilon laittoa.

Kasteen tullessa puimurin pöytäautomaatiikan korkeusanturin mekanismi

hajoaa. Yö menee kuivaten ja ajellen jyvää eestaas kahden kuivurin välillä.

TORSTAI

Aamulla puhelin soi jatkuvasti pehkuasioista, ja yksi asiakas tulee illalla paalaamaan. Saan puimurin anturin korjattua, ja isä jatkaa jyvien käsittelyä kotona. Saan kauralohkon puitua ja päätän siirtyä vehnän puintiin. Kauran esipuhdistajassa on tehtävä parannuksia ennen kuin puimme lisää kauraa, sillä menetelmä on liian työläs. Sovin Paten kanssa, että hän tulee aamulla lapiohommiin, jotta entinen ohraasiilo voidaan muuttaa vehnäsiiloksi. Kaikki ohrat on saatava sieltä pois.

Rakennusyrittäjä soittaa ja haluaa vuokrata Scanian nostokoriauton, joka on tällä hetkellä toisella viljelijällä. Soitan ja kysyn, voisiko auto olla huomena käytössä.

PERJANTAI

Aloitamme ohraasiilon tyhjentämisen. Pate vie minut hakemaan nostokoriautoa 15 kilometrin päästä. Saan auton siirrettyä kohteeseen, ja rakennusmiehet lupaavat tulla myöhemmin rakentamaan pysyvemmän tuen vehnän täyttöputkelle, joka roikkuu ketjutaljan varassa.

Palaan takaisin kuivurille hoitamaan kauraa Paten ja isännän lapioidessa siilon pohjaa. Viemme Paten kanssa huoltoauton Tynkkylänmäkeen, noin 20 kilometrin päähän, jossa jatkamme vehnän puintia. Jään puimurille, sillä edellinen lohko jäi kasteen vuoksi kesken.

Saan lohkon puitua ja ajan puimurin kotiin. Tyhjennän säiliön, mutta tyhjenysketju katkeaa taas. Korjaamme sitä melkein tunnin ja tyhjennämme purkuruuveja käsin, jotta ketju ei katkeaisi uudelleen. Juuri kun puimuri on jälleen kunnossa, rakennusmiehet ilmoittavat, että nostokoriauton tukijalat eivät suostu nousemaan. Käyn nostamassa ne ylös ja parkkeeraan auton kotipihaan.

Illalla isä tuo toisen traktorin ja kärrin ja vie edellisen kotiin. Ehdin keran tyhjentää, kun ketju katkeaa taas iltakahdeksalta. Keli olisi vielä suotuisa, mutta ketjuliittimiä ei ole. Yöllä kuivaan vehnät.

LAUANTAI

Aamulla pakkaan autoon aggregaatin, hitsauskoneen ja kaikki ketjunpätkät, jotka löydän. Haen lisää ketjuliittimiä. Kohteessa ketjun korjaus ja sen pujotus osoittautuvat hankaliksi rattaiden ollessa jumissa. Purkuputki tyhennetään käsin. Hitsaan varmuuden vuoksi sakaraliitoksen, jotta ketju ei hyppiisi jatkossa.

Puimuri on taas toimintakunnossa, ja puinti jatkuu kasteen väistyttyä. Isä tuo toisen kärrin, ja minä jatkan puintia. Paalaaja seuraa perässä. Sateen piti alkaa vasta illalla, mutta se alkaakin jo nyt. Jätän tyhjän kärrin ja traktorin kohteeseen ja ajan puimurin kotiin. Sadetta on luvattu myös huomiseksi.

Kotona asfaltti on kuiva. Soitan isälle, että hän ajaa ulos kärrin, jota tyhjentän ennen kuin vien puimurin halliin. Tyhjennystä ei uskalla keskeyttää, koska ketju katkeaisi varmasti. Juuri kun aloitan, alkaa raju myrsky sade. Vesi tulee vaakatasossa, ja puita kaatuu. Autot alkavat ajella pihan läpi, ja selviää, että iso mänty on kaatunut asfalttitielle. Käyn poistamassa sen.

Myrsky on päässyt myös viljaputkien sisään eikä vehnä siirry siilon asti. Onneksi nostokoriauto on yhä pihassa. Koputtelemalla putkia tulppa aukeaa, ja kuivurin saa tyhjäksi. Ilta kuluu kostean vehnän kuivattamisessa.

SUNNUNTAI

Emäntä on reissussa, joten vietän aamun ja päivän poikien kanssa. Satelee ja on märkää. Illalla otan kylvökoneen esiin ja lähden Kerimäelle suorakylvämään syysvehnää kuminan sänkeen. ■

Ilmastoviisas apila

Apilan merkitys kasvihuonekaasujen vähentämisessä on merkittävä. Luontainen typensidontakyky ja heinäkasveja pienempi lannoitustarve tekee siitä merkittävän kasvin ilmaston lämpenemisen torjunnassa.

Maatalousmaiden kasvihuonekaasujen sekä hiilen ja typen kiertodynamiikan ymmärtäminen päästöjen vähentämiseksi on tällä hetkellä yksi maataloustutkimuksen keskeisistä aiheista. Nurmiviljellyt kivennäismaat voivat toimia hiilidioksidin (CO₂) nieluina tai lähteinä, pieninä metaanin (CH₄) nieluina ja usein voimakkaana dityppioksidin (N₂O) päästölähteenä. Dityppioksidi on voimakas kasvihuonekaasu ja globaalisti maatalous on vastuussa noin 60 prosenttia sen päästöistä. Suuri osa näistä päästöistä johtuu tyyppipohjaisten lannoitteiden käytöstä. Viljelysteknisillä ratkaisuilla, kuten erilaisten hyödyllisten kasvien lisäämisellä viljelykiertoon, voidaan vähentää niin dityppioksidin kuin myös hiilidioksidin päästöjä.

PUNA-APILASTA APUA DITYPPIOKSIDIN SIDONTAAN?

Suomen viljeltävästä peltoalasta noin 35 prosenttia on viljelty rehunurmella. Nurmella olevat kivennäismaat ovat osoittaneet hiilensidontapotentiaalia erityisesti kasvukauden aikana juuristoon sitoutuvan hiilen takia. Syväjuuristen monivuotisten kasvien, kuten ruokonadan, viljelyn on raportoitu kasvattavan maatalousmaiden hiilivaroja. Nurmiviljelytjen monivuotisten palkokasvien, kuten puna-apilan, tärkeimpiä ominaisuuksia onkin biologinen typensidonta ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen heinäkasveja pienemmän lannoitustarpeen vuoksi. Tämän lisäksi puna-apilalla on havaittu olevan potentiaalia sitoa dityppioksidia ilmakehästä maaperään. Tämän vuoksi apilalla voi olla erittäin merkittävä rooli maatalousmaiden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.

LISÄÄ TIETOA KERÄTÄÄN KOKO AJAN

Tutkimuksessa saatua tietoa biologisesta typen- ja hiilensidonnasta voidaan käyttää suomalaisen elintarviketuotannon hiilineutraaliuden ja Suomen omavaraisuuden kehittämisessä. Nurmien hiilen- ja typensidonnasta tehostamiseksi tarvitaan tutkimuksia, jotka yhdistävät maanpäällisen ja -alaisen hiili- ja typpidynamiikan prosessit, sekä viljelykasvien toiminnan vaikutuksen näihin ja sadontuotantoon.

Luonnonvarakeskus tutkii erityisesti Maaninnan toimipisteessä erilaisia tapoja hyödyntää puna-apilaa sekä syväjuurista ruokonataa ilmastoviisaissa viljelykierroissa. Useammalla pellolla on tehty kesästä 2021 asti kasvihuonekaasumittauksia niin kammimittausmenetelmällä kuin pyörrekovarianssitekniikalla. Kammimittausmenetelmällä saadaan hetkellisiä mittaustuloksia eri kohdista peltoa, ja näitä tuloksia voidaan muiden ympäristömuuttujien avulla käyttää laskemaan ja mallintamaan pellon vuosittaista kasvihuonekaasujen vaihtoa. Pyörrekovarianssitekniikalla voidaan mitata jatkuvasti ekosysteemitasolla pellon kasvihuonekaasuvaihtoa. Näitä yhdistämällä saadaan kattavaa ja luotettavaa tietoa kasvihuonekaasuista ja niiden käyttäytymisestä.

Toistaiseksi tutkimuksissa on havaittu apilanurmen osalta dityppioksidipäästöjen vähentymistä, ilman että saadun sadon määrä tai laatu kärsii siitä. Myös hiilidioksidipäästöjen on havaittu laskevan syväjuuristen kasvien osalta ja siten voimme olettaa hiilisyötteen maaperään kasvavan. Useamman hankkeen ollessa yhä meneillään, saamme tuloksia varmasti lähivuosina enemmän ja pääsemme hyödyntämään tätä tietoa. ■

TEEMA: YRITTÄJYYS JA YLISUKUPOLVISUUS

Maatalousyrittäjät luottavat tulevaan

Oli kyseessä sitten jo pidemmän uran tehnyt yrittäjä tai vasta yrittäjyyden alkutaipaleella oleva tuottaja, uskoa oman työn kehittämiseen ja suomalaiseen maatalouteen riittää. Pakolla ei kuitenkaan yritetä, vaan työssä pitää säilyä niin mielekkyys kuin taloudellinen turva.

”Puna-apilalla on havaittu olevan potentiaalia sitoa dityppioksidia ilmakehästä maaperään.”

TEKSTI: Laura Kaski, viestintäpäällikkö, A-Tuottajat Oy ja A-Rehu Oy; Milla Annala, Kind Company KUVAT: Helmiina Hyvärinen

Muiden olkapäillä – mutta omilla jaloillaan

Tanja Latvala on ollut perheen maatilan toiminnassa aktiivisesti mukana kymmenen vuotta. Sinä aikana hänestä on tullut kolmen lapsen äiti, rakennusinsinööri sekä maatalousyrittäjä.

Vuonna 2014 Tanja Latvala valmistui rakennusinsinööriksi ja sai esikoisensa. Samana vuonna hänen vanhempansa Tapani ja Marjaana Latvala luopuivat lypsykarjasta.

– Isäni vanhemmat hankkivat tilan 1980-luvun alussa, ja vanhempani jatkoivat tilan pyörittämistä vuonna 1986. Lypsykarjan lisäksi heillä on ollut vuosien varrella jonkin verran lihakarjaa. Vuonna 2017 teimme sukupolvenvaihdon ensimmäisen osan ja tulin yhdeksi yrittäjäksi äitini ja isäni rinnalle.

YRITTÄJYYS EI TAPAHDU YKSIN

Vuodesta 2014 asti tilalla on keskitytty lihakarjan kasvattamiseen. Vuosittain tilalla kasvatetaan noin 500 pihvisonnia.

– Minun oli huomattavasti helpompaa jatkaa tilan toiminnan kehittämistä kuin vanhempieni. Minä sain ottaa vastaan toimivan, hyvin hoidetun tilan. He aloittivat aikoinaan käytännössä nolasta.

Nykyään naisella on päävastuu tilan johtamisesta, mutta hänen vanhempiensa ovat päivittäin mukana toiminnassa sekä tukena päätöksenteossa. Lisäksi ta-

lousasioissa tilaa on auttanut jo 14 vuoden ajan talousasiantuntija Osmo Autio.

– Melkein minkä tahansa kokoiselle tilalle olisi hyötyä asiantuntevan talousammattilaisen mukaan ottamisesta. Se helpottaa omaa työmäärää, antaa näkökulmia ja luo uskoa siihen, että yrittäminen on kannattavaa. Osmosta on ollut paljon apua näiden vuosien aikana, Latvala kiittelee.

VASTUUN JAKAMINEN HELPOTTAA

Latvala on sitä mieltä, ettei nainen maatalousyrittäjänä ole kenellekään mikään ihmetyksen aihe. Hän ei myöskään koe, että äitiyden ja maatalousyrittäjyyden yhdistäminen olisi ongelma.

– Välillä näiden asioiden yhdistäminen on haastavaa, muttei mahdotonta. Sellaisissa tilanteissa asioiden järjestystykseen laittaminen on pakollista, ja joskus hoidettavat asiat pitää vain siirtää seuraavalle päivälle. Luotettavat ja hyvät urakoitsijat ovat meille tärkeä ja merkittävä osa tilan toimintaa. Vastuun jakaminen helpottaa myös omaa jaksamista. Vain äitini olen korvaamaton, traktorikuskeja löytyy kyllä muitakin.

Latvalan puoliso Matti Mäki-Kala on myös yrittäjä, joten ajankäyttöä on pitänyt suunnitella tarkasti.

”Välillä lapset ovat mukana omissa leikeissään, välillä apuna tilan töissä. Tärkeintä on kuitenkin, että saamme olla perheenä yhdessä.”

– Pienen lapsen äidin pitää osata varata esimerkiksi lomittajat hyvässä ajoin. Äideillä on mielestäni oikeus hyödyntää lomitusta niin paljon kuin sitä on vanhempainvapaalla mahdollista saada. Lapsilla on oikeus jakamattomaan huomioon ja aikaan perheensä kanssa, vaikka yrittäjän vastuut olisivatkin olemassa. Minulle on tärkeää, että olen saanut pitää lapset kotona heidän ollessaan pieniä.

Latvalan mukaan äitiydessä ja yrittäjyydessä on paljon samaa. Vastuuta on paljon, suunnittelua ja organisointia pitää tehdä joka päivä ja joskus suunnitelmat voivat vaihtua lennosta.

– Joskus molemmat roolit voivat tuntua itselle ylivoimaisilta, mutta silloin auttaa, kun muistan, kuinka hyvin suurin osa asioista on sujunut viimeisten kymmenen vuoden aikana.

PERHE KANTAA

Perhe on Tanja Latvalan elämän kantava teema niin yrittäjyydessä kuin yksityiselämässään. Hän kertoo, että lapsuudessa perhe oli hyvin paljon yhdessä: vanhemmat löytyivät navetasta ja viiden tytön sisarkatras piti huolen toisistaan.

– Ruokailimme aina yhdessä, vaikka vanhempani tekivätkin paljon töitä. He eivät olleet koskaan kaukana, mikä tuntui turvalliselta. Totta kai osallistuimme myös maatilan töihin koulun jälkeen. Tällaisen turvallisen tuntuksen lapsuuden olen halunnut myös omille lapsilleni, vaikka venymistä se on välillä vaatinut.

Kuten omassa lapsuudessaan, myös Latvalan lapsille maatila on toinen koti, jossa viihdytään niin vanhempien kuin isovanhempienkin kanssa.

– Välillä lapset ovat mukana omissa leikeissään, välillä apuna tilan töissä. Tärkeintä on kuitenkin, että saamme olla perheenä yhdessä.

YRITTÄJYYS EI OLE PAKKOPULLAA

Tanja Latvala kiittelee vanhempiensa panosta ja merkitystä maatalousyrittäjäksi ryhtymisessä. Kaikki sisarukset saivat kuitenkin löytää omat polkunsa – painostusta tilan jatkamiseen ei ollut. – Lähdin maatalousyrittäjäksi ehkä kokeilunhaluani. Halusin nähdä, millainen kortti tämä olisi käännettäväksi. Ei yrittäjänä kannata olla, jos sillä ei voi elää, enkä myöskään koe, että tätä on

pakko tehdä eläkeikään saakka. Pyörittänyt yritystä niin kauan kuin tuntuu hyvältä ja tili jää plussalle.

Latvala kokee, että yhtä lailla hänen lapsillaan on vapaus valita omat polkunsa. Omiin valintoihinsa hän on tyytyväinen.

– Elämä on täyttää, ja hyvä niin. ■

KOLME VINKKIÄ

1 Yrittäjyys saa olla oman näköistä. Jokaisella on omat resurssinsa ja lähtökohtansa. Mikä sopii yhdelle, ei välttämättä sovi toiselle.

2 Oma arvomaailma. Tee päätöksiä, joiden jälkeen voit katsoa itseäsi peiliin, eikä tarvitse katua.

3 Pikkulapsiaikaa ei saa koskaan takaisin. Työtä ehtii tehdä 70-vuotiaaksi asti... tai jopa ylikin.

TEKSTI: Milla Annala, Kind Company KUVAT: Anna-Katri Hänninen

Luottavaisena kohti yrittäjyyttä

Suonenjoella asuva Lassi Pöyhönen aikoo jatkaa lihasikojen kasvatusta sekä peltoviljelyä kolmannessa polvessa, kunhan saa opintonsa päätökseen. Oppeja maatalousyrittäjyyteen on tullut runsaasti kotoa, ja Pöyhöselle on ollut silmiä avaavaa käydä tutustumassa tuottajien elämään myös Suomen ulkopuolella.

Lassi Pöyhönen oli jo nuorena kiinnostunut erilaisista koneista ja teknologiasta, joten opintosuunnan valinta Viikin maatalous- ja metsätieteellisessä tiedekunnassa oli hänelle selvä jo ennen opintoihin hakeutumista.

– Fuksivuoden jälkeen haetaan suuntaaviin opintoihin, ja mielenkiintoisin niistä oli agroteknologia. Agroteknologinen tutkimus keskittyy viljelyyn ja elintarviketuotantoon tarkoitettun, ympäristön kannalta kestävä teknologian kehittämiseen.

Monet tulevaisuuden maataloustrendit vaativat uuden teknologian omaksumista ja sen integrointia nykyisiin prosesseihin. Koneiden sähköistäminen, automaatio, tietojärjestelmät ja tekoäly edustavat teknologisia menetelmiä, jotka ovat tärkeitä tulevaisuuden viljelyprosesseissa ympäristön kannalta kestävien teknologioiden kehittämiseksi ja ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

– Teknologian saralla on paljon sellaisia asioita, joilla voidaan tulevaisuudessa tehostaa esimerkiksi eläinten

lääkitsemistarpeiden tunnistamista, ennestään automatisoida ruokintaa ja havainnoida esimerkiksi sikojen vedenkulutusta. Puhumattakaan siitä, mitä voidaan tehdä peltoviljelyssä ja muissa tuotantosuosunnissa.

OPPEJA KOTOA JA MAAILMALTA

Palo maataloutta kohtaan on tullut Lassi Pöyhöselle kotoa. Hän on pienestä pitäen kulkenut isänsä Ari Pöyhösen mukana tekemässä maatilan töitä.

– Isähän meillä on edelleen päävastuussa tilan pyörittämisestä. Meillä kasvaa 550 lihasikaa, ja vuonna 2013 valmistui toinen sikala. Silloin kasvu- paikkojen määrä kaksinkertaistui nykyiselleen. Isä on ollut innokas kehittämään tilan toimintaa, mitä on ollut mielenkiintoista seurata. Lähtökohdat jatkaa yrittämistä tilalla ovat loistavat. Valmistun näillä näkymin ensi vuoden aikana.

Pöyhösen mukaan koulussa ei suoraan tarjota pakollisia yrittäjyyteen liittyviä opintoja. Halutessaan opiskelijat voivat valita valinnaisia kursseja.

– Tärkeimmät opit yrittäjyyteen ovat tähän mennessä tulleet kotoa, Atria 100 Nuorta Tuottajaa -koulutuksesta, jonka kävin viime talvena, sekä opintoihin liittyvästä harjoittelusta. Harjoittelun suoritin lihanautojen kasvatukseen keskittyvällä isolla tilalla, jossa on kuusi vakituista työntekijää. Harjoittelu meni niin hyvin, että nyt olen jo neljättä kesää töissä tilalla. Tuotantosuuntien erilaisuus ja mahdollisuus päästä läheltä tutustumaan tämän kokoisen yrityksen toimintaan on ollut tärkeä kokemus tulevaisuuden kannalta.

Pöyhönen on tutustunut maatalouteen myös Suomen rajojen ulkopuolella.

– Olen käynyt Saksassa, ja keväällä 2024 teimme reissun Yhdysvaltoihin. Ajoimme autolla noin 4 000 kilometriä kahden viikon aikana, ja kävimme Washingtonissa, Idahossa ja Oregonissa. Kyseiset osavaltiot sijaitsevat melkein samalla leveyspiirillä kuin Keski-Eurooppa, joten sikäläisessä ja suomalaisessa maataloudessa on samankaltaisuuksia. Kyseessä on kuitenkin niin iso alue, että sen sisäläkin on eroja niin ilmastossa kuin maaperässäkin. Maatalous on myös

”Tärkeimmät opit yrittäjyyteen ovat tähän mennessä tulleet kotoa.”

pidemmälle teollistunutta, ja laajojen viljelyalueiden sekä pidemmän kasvukauden vuoksi tuotantomäärät ovat valtavia.

PALKITSEVAA TYÖTÄ

Lihaseikojen kasvatusta Lassi Pöyhönen pitää palkitsevana, koska siinä on mahdollisuus onnistua monta kertaa vuodessa.

– Kasvuaika sioilla on sellainen, että uusia porsaita saapuu tilallemme neljä kertaa vuodessa. Viljelyyn verrattuna siinä on moninkertaiset mahdollisuudet onnistua.

Vaikka Pöyhönen suhtautuu tulevaisuutensa maatalousyrittäjänä levollisiin mielin, hän tunnistaa riskit.

– Vaikeimpia asioita ovat ne, joihin ei pysty itse vaikuttamaan. Lainsäädännön kanssa pitää olla tarkkana, ja EU:n säädökset saattavat muuttua nopeastikin. Silloin reagointiin jää vähemmän aikaa, ja kiire yleensä maksaa enemmän. Kyseessä on kuitenkin ala, jolla on viime vuosina ollut erityisen paljon kannattavuusongelmia markkinoiden ja maailmantilanteen epävarmuuksien vuoksi.

Riskeistä huolimatta Lassi Pöyhönen uskoo, että sianlihalla on edelleen paikka suomalaisten ruokapöydässä.

– Kyllä suomalaisille possu maistuu myös tulevaisuudessa, Pöyhönen päättää. ■

KOLME VINKKIÄ

1 Kannattaa nähdä maailmaa ennen kuin ryhtyy maatalousyrittäjäksi. Näkökulmat ja erilaiset tavat tehdä voivat vaikuttaa positiivisesti siihen, miten omaa työtään alkaa kehittää.

2 Opiskelusta ja yrittäjyysopinnoista on hyötyä. Koulutuksia järjestävät eri tahot, ja niihin kannattaa tutustua.

3 Jokainen tila on yksilöllinen eli asioita pitää harkita aina tilakohtaisesti. Mikä sopii meille, ei välttämättä sovi muille.

TEKSTI: Ida Nygård, asiakkuuspäällikkö, Atria Sika; Harri Muilu, myyntijohtaja, Atria Sika; Daniel Klockars, myyntipäällikkö, Atria Sika; Laura Kaski, viestintäpäällikkö, A-Rehu Oy ja A-Tuottajat Oy KUVAT: Tuukka Kiviranta

Kahdeksan vinkkiä parempaan rehuhyötysuhteeseen

Ruokintakustannus kuriin -hankkeessa on aktiivisesti kesästä 2022 lähtien selvitetty rehuhyötysuhteeseen vaikuttavia tekijöitä lihasikalassa. Kehitystyö on tuottanut tulosta, ja selkeitä keinoja ruokintakustannusten madaltamiseen on löydetty kahdeksan.

Rehuhyötysuhteen kehittämisen ei ole vaikeaa eikä todellakaan tarpeetonta. Näin painottavat Ida Nygård ja Daniel Klockars A-Rehulta. Tuotantokustannus kuriin -hankkeessa saatujen tulosten perusteella ruokintakustannus laski kevään 2024 hintatasolla 1,8 euroa sikaa kohden. 2 000-paikkaisessa lihasikalassa tämä tarkoittaa yli 13 000 euron säästöä toteutuneilla hinnoilla laskettuna.

Tavoitteena oli selvittää rehuhyötysuhteeseen vaikuttavia tekijöitä lihasi-

kalassa, ja niitä parantamalla kehittää hanketilojen rehunkäyttöä. Päädyimme hakemaan hankkeelle jatkoaikaa tämän vuoden loppuun saakka, koska alkukartoitusten ja korjausten jälkeen rehuhyötysuhteen vakiintuminen oikealle tasolle kesti jonkin aikaa, Nygård taustoittaa. Alkukartoituskäynnillä tehtiin muutoksia muun muassa ruokkijalla oleviin energia- ja kuiva-ainearvoihin, jotka eivät olleet lähtötilanteessa oikein.

Tästä syystä myös kontrollikäyntien ajankohta venähti hieman alkuperäisestä suunnitelmasta.

KONTROLLIKÄYNTIEN TOIMENPITEET

Kontrollikäynnit tehtiin pääasiassa kesä-elokuussa 2023.

Kontrollikäynnillä käytiin läpi alkukartoituksessa sovittujen toimenpiteiden toteuttaminen ja havaitut huomiot kasvatusajalta. Lisäksi käytiin läpi hankeosastojen ruokintakäyriä ja teurastuloksia. Monella tilalla oli saatu parannettua lihakuutta ja päiväkasvua, mutta haluttua parannusta rehuhyötysuhteeseen ei ollut vielä saatu, Nygård ja Klockars avaavat.

Ryhmäkoko

% Painosta

Ohra 67 kg, RV 12,5

Ruisvehnä/Vehnä 77,4 kg, RV 12,8

A-Rehu OVR

Hera 6%

A-Mix Eri

% Kuiva-aineesta

Ohra 67 kg, RV 12,5

Ruisvehnä/Vehnä 77,4 kg, RV 12,8

A-Rehu OVR

Hera 6%

Kontrollikäyntien toimenpiteet liittyivät pääasiassa rehuhygienian parantamiseen. Tiloilta otettiin muun muassa liemirehunäytteitä, joista määritettiin perusanalyysin lisäksi hiivat ja homeet.

Saimme tärkeää tietoa siitä, onko liemi ruokintasuunnitelman mukainen, ja mikä on rehun mikrobiologinen laatu. Lisäksi vuoden 2023 kerrassaan karmean DON-toksiinitilanteen vuoksi tiloilta analysoitiin DON-toksiinit sekä viljasta että liemirehusta. Monella tilalla oli haasteita ruokintakauden alussa, mutta nopeilla toimilla saimme tilanteen hallintaan. Osa tiloista vaihtoi tiivistettä tai otti homesiepparillisen tiivisteen käyttöön. Jotkut tiloista lisäsivät pienannostelijan kautta homesiepparia.

HANKKEEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Huhtikuussa 2024 laskettiin, mitkä olivat hankkeen aikana syntyneet taloudelliset vaikutukset. Hankkeen tilojen keskimääräinen rehuhyötysuhde para-

”Hankkeen tilojen keskimääräinen rehuhyötysuhde parani.”

ni arvosta 2,76 ry/lisäkasvukilo arvoon 2,67 ry/lisäkasvukilo.

Olemme siis hankkeen aikana saaneet parannettua pilottitilojen rehuhyötysuhdetta 0,1 ry (0,96MJNE) lisäkasvukiloa kohden. Tämä tarkoittaa yksinkertaistettuna sitä, että esimerkiksi 30 kilon välityspainosta päästään teurasajankohdan 120 kilon elopainoon kahdeksan rehuyksikköä pienemmällä rehunkulutuksella per lihasika. Yhdellä tilalla olemme saaneet parannettua rehuhyötysuhdetta jopa 0,5 ry, Nygård ja Klockars kertovat tyytyväisinä. ■

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Ruokintakustannus laski hanketiloilla hankkeen aikana 1,8 euroa per tuotettu lihasika. 2 000-paikkaisessa lihasikalassa tämä tarkoittaa yli 13 000 euron säästöä toteutuneilla hinnoilla laskettuna.

Ruokintakustannus kuriin -hanke jatkuu vuoden 2024 loppuun. Hankkeen tuloksista järjestetään vielä loppuseminaari vuoden lopulla.

Lisäksi hankkeen nettisivuilla julkaistaan syksyn aikana tietokortit ja muuta materiaalia työohjeeksi rehuhyötysuhteen parantamiseksi. Informoimme niiden julkaisuajankohdasta erikseen.

RUOKINNAN MUISTILISTA

- Varmista, että käytössä olevat viljat ja palkokasvit on analysoitu mahdollisimman kattavasti.
- Tarkista ja päivitä komponenttien arvot ruokkijalle. Huomioi etenkin liemikomponenttien kuiva-aine!
- Varmista, että ruokkijalle on syötetty oikea ruokintasuunnitelma oikealla tavalla (% energiasta, % kuiva-aineesta tai % painosta).
- Tarkista liemirehun pH säännöllisesti virheikäymisen välttämiseksi.
- Tarkista viljojen jauhatuskarkeus säännöllisesti.
- Seuraa kaukaloiden tyhjenemistä, ja sääda ruokintaa tarvittaessa.
- Tee ruokkijalle vuosihuolto. On tärkeää taarata vaaka, jotta ruokkija ottaa komponentteja oikean määrän.

TEKSTI: Laura Kaski, viestintäpäällikkö, A-Rehu Oy ja A-Tuottajat Oy, Taneli Tirkkonen, eläinlääkäri, Atria Sika **KUVAT:** Lauri Juola

Hyvät ideat jakoon – sikojen lastaus parani pienillä ratkaisuilla

Sikojen sujuvaan lastaukseen voi vaikuttaa pienillä asioilla. Hyvät käytännöt ja käytännönvinkit kannattaa laittaa jakoon.

Kalajoella sijaitsevalla **Lauri Juolan** Larjula Oy:n lihasikalassa on mietitty sikojen lastauksen sujuvuutta ja turvallisuutta monilla tavoin vuosien varrella. Lastauslaiturin perusratkaisu tehtiin uuden sikalan rakennusvaiheessa vuonna 2005. Vuosien aikana kertyneet lastauskokemukset ovat antaneet ideoita, joiden avulla sikalan lastausapahtumaa voidaan parantaa entisestään.

– Teurasmärien kasvaessa huomasi, ettei lastauksesta tule mitään, jos sikoja yritetään väkisin kuljettaa autoon suuria määriä ja ohjaamiseen yritetään joka kerta viritellä jotain levyn palasia.

Lauri Juola kertoo lopulta pohtineensa yhdessä kuljettajan kanssa tapoja, jotka parantaisivat lastaus tilannetta.

– Kerralla lastattavien sikojen määrää vähennettiin 20–30 kappaleesta viiteentoista. Lastausalueelta poistettiin esimerkiksi kaikki ylimääräiset kynnyk-

set, valaistusta lisättiin ja alue katettiin, jolloin sateet ja tuulet eivät häiritse lastausta.

KEHITTÄMINEN KANNATTAA

Ennen kuljetusauton tuloa osa sioista tuodaan sikalan sisällä olevaan lastaushuoneeseen ja -käytävälle.

– Auton lastaussillan laskemisen jälkeen lastausaukon reunat tiivistetään liukuovilla ja porteilla, jotka kiinnitetään kettingeillä seinään.

Juola kertoo, että kuljetuskäytävä on tehty vinoon, koska siat eivät pidä pitkien käytävien kulkemisesta.

– Kaikin tavoin pitäisi estää se, ettei eläin pääse ihmettelemään mitään erikoista. Tällöin usein käy niin, että kärkepään siat pysähtyvät ja jäävät tien tukkeeksi.

Tehdyt muutokset ovat verrattain edullisia, varsinkin jos niitä vertaa viikoittain saavutettuun hyötyyn.

– Lastaustilanne on jouhevampaa, ratkaisut ovat parantaneet omaa, kuljettajan ja sikojen turvallisuutta, eläimen stressi on vähentynyt sekä bioturvallisuus on parantunut, koska kuski ei missään vaiheessa tule lastaushuonetta pidemmälle.

Juola myös muistuttaa, että pienillä muutoksilla voidaan parantaa merkittävästi myös kuljettajien työolosuhteita ja ajanhallintaa.

– Jokaisella tilalla menee esimerkiksi 10 minuuttia enemmän hankalien lastausolosuhteiden takia. Se on 150 minuuttia, jos kuski käy viikossa 15 tilalla. Ja loppujen lopuksi se on meidän tilallisten maksettavaa. Jos kaikki tekevät parhaansa, voidaan rakentaa myös tältä osin maailman parasta ketjua.

SOPISIVATKO KÄYTÄNNÖT TEILLEKIN?

Atria Sian eläinlääkäri **Taneli Tirkkonen** pitää Juolan kehittämää ratkaisua erittäin hyvänä käytäntönä, joka voitaisiin siirtää myös muille sikatiloille.

– Olemme ladanneet Laurin tekemän videon Tuottajan työpöydälle tuotannon etusivulle. Toivoisin, että tilalliset kävisivät sen katsomassa, ja pohtisivat, löytyykö videolta ratkaisuja, jotka voisivat sopia omalle tilalle. Suosittelen ryhtymään toimeen, mikäli sikojen lastauksessa on tilallasi parannettavaa. ■

TEKSTI JA KUVA: Panu Korhonen, tutkija ja väitöskirjatutkija, Luonnonvarakeskus

Dronet avuksi karjataloille

Droneista on puhuttu jo pitkään kätevänä apuvälineenä peltolohkojen tarkkailuun ja eläinten seurantaan maataloilla, mutta missä niiden käyttöönotossa todellisuudessa mennään?

RehuDrooni-hankkeen tarkoituksena on ollut selvittää dronejen käyttöä ja sitä, mistä menetelmistä erityisesti karjatilalliset voisivat hyötyä eniten. Hanke toteutettiin yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Paikkatietokeskuksen kanssa.

APUVÄLINE TUHOJEN JA LAADUN TARKKAILUUN

Tyypillinen valokuvakameralla varustettu drone on edullinen ja käyttökelpoinen ratkaisu peltolohkojen ongelmapaikkojen ja vaihtelun dokumentointiin ja havainnointiin. Esimerkiksi kasvuston talvituhojen arviointi dronekuvista, ja täydennyskylvö- tai uusimistarpeiden arviointi niiden pohjalta, on osoittautunut helpoksi tavaksi hyödyntää droneja ilman kuva-aineistojen prosessointiin liittyvää erityisosaamista. Peltolohkoista tallennetut, koko lohkon näyttävät viistokuvat ovat usein hyvä apu oman muistin tueksi mitä erinäisimpiin tehtäviin viljelysuunnitelmia tehtäessä.

Nurmirehun määrän ja laadun karotukseen kehitettiin hankkeessa lisäksi erilaisia hienostuneempia kamera- ja kuvantulkintateknologioita hyödyntäviä menetelmiä. Vaikka menetelmät toimivatkin jo kohtuullisen

hyvin koeympäristöissä, niiden suurena haasteena on riittävä luotettavuus vaihtelevilla tuotantolohkoilla, joilla esimerkiksi kasvuston kasvilajikoostumusta ei tunneta tarkasti. Laidunten syönnin tarkkailua kokeiltiin hankkeessa muun muassa seuraamalla dronekartoituksin nurmikasvuston korkeuden kehitystä ja alueellista vaihtelua.

”Hankkeessa selvitettiin, mistä menetelmistä erityisesti karjatilalliset voisivat hyötyä eniten.”

Koneoppimiseen perustuva apilapi-toisuuden arviointi edullisella valokuvakameralla varustetulla dronella kerätyistä lähikuvista osoittautui hankkeen kokeiluissa myös varsin käyttökelpoiseksi sovellukseksi. Tiloilla tehtävien omien kokeilujen, esimerkiksi lannoituskaistakokeiden, havainnointia dronet voivat myös helpottaa merkittävästi.

TARJOTTAVAT PALVELUT MÄÄRITTÄVÄT KEHITYKSEN

Maatilojen dronetoiminnan kehityksen kannalta ratkaisevan tärkeää on

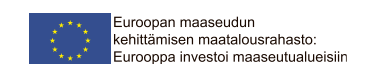
se, millaisia palvelukokonaisuuksia sen toteuttamiseksi muodostuu. Palvelumalli mahdollistaa esimerkiksi sen, että palveluntarjoaja voi määrittää tapauskohtaisesti optimaaliset lento- ja kuvausparametrit. Dronekokonaisuus voi tulevaisuudessa olla viljelijälle täysin automaattinen ratkaisu, jolloin drone suorittaa etävalvottuna toivotuja lentotehtäviä lähialueellaan ja palaa tehtävän suoritettuaan telakkaan latautumaan. Kuva-aineistot latautuisivat automaattisesti pilvipalveluun, jossa aineisto prosessoitaisiin suoraan hyödynnettävään muotoon. Kevyemmässä leasing-mallissa viljelijä voisi huolehtia akuista ja lennon valvonnasta, mutta lentoparametrien asettaminen sekä aineiston käsittely ja esitulkinta hoituisivat palvelussa. ■

RehuDrooni-hanke toteutettiin Pohjois-Savossa vuosina 2021–2023.

Lisätietoja:

Panu Korhonen, puh. 029 532 6484
panu.korhonen@luke.fi

Jere Kaivosoja, puh. 029 532 6199
jere.kaivosoja@luke.fi

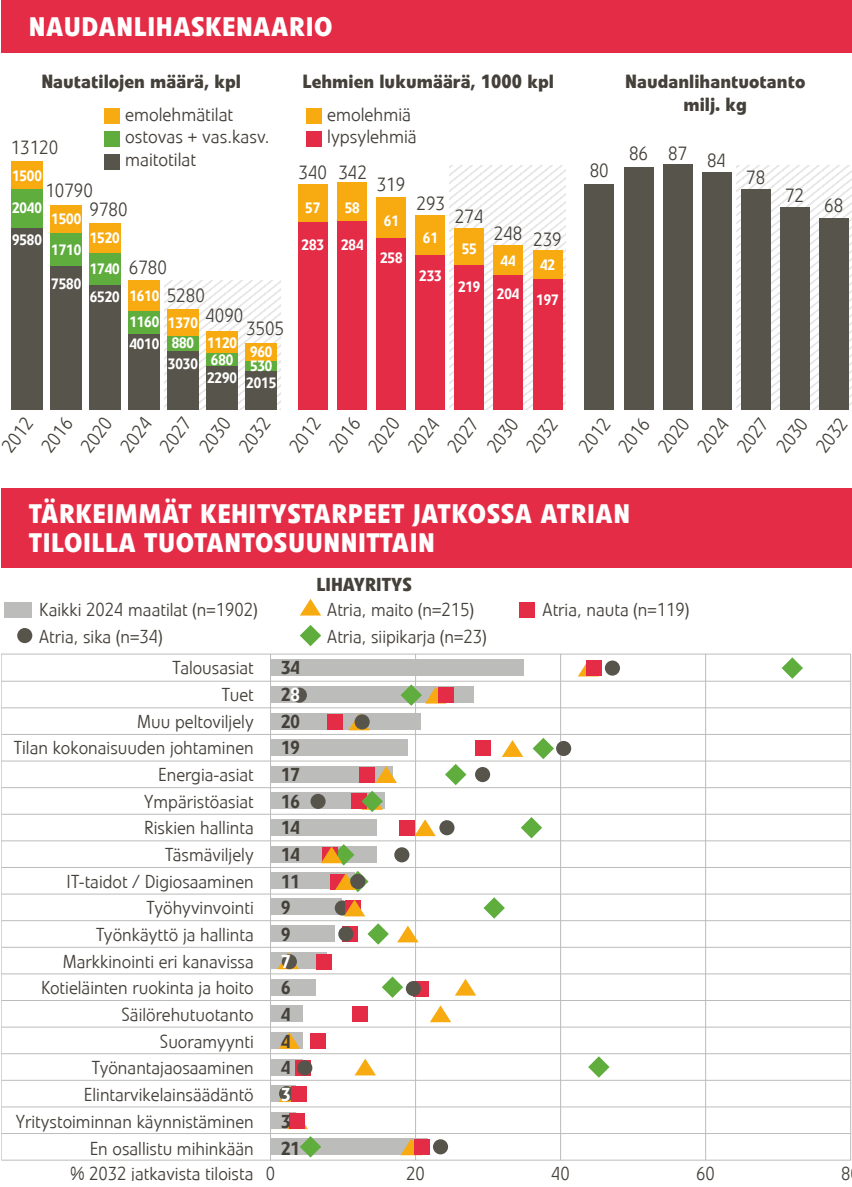

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahoisto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

TEKSTI: Tomi Karsikas, aluepäällikkö, Nautasuomi Oy; Sinikka Hassinen, johtaja, Nautasuomi Oy; Laura Kaski, viestintäpäällikkö, A-Tuottajat Oy ja A-Rehu Oy
KUVA: Tuukka Kiviranta

Naudanlihan tuotanto vähenee kulutusta nopeammin

*”Emolehmien
määrän lasku
ei ole toivottava
kehityssuunta.”*

Juhlatunnelmaa Nurmossa

Atrian historian suurinta investointia juhlistettiin elokuussa Nurmossa, kun vietettiin uuden siipikarjatehtaan avajaisia. Atria Perhetilojen tuottajat olivat keskiössä niin kuvien kuin puheidenkin kautta.

Avajaisten vieraat pääsivät ruokailun lomassa tutustumiskierrokselle tehdasalueelle ja tehtaaseen. Tehdaskierroksille olikin tunkua, sillä harvoin tämän kokoluokan tehdasta pääsee näkemään toiminnassa.

Siipikarjatehtaaseen on tehty vierailijoita varten parvi, josta on näkymä tehdashalliin. Vierasparrven ikkunoista näkyvän siipikarjanlihan tuotantoprosessin lisäksi vieraita kiinnostivat tauluilla kuvattu broilerin matka munasta pakkaukseen, tietolaatikat prosessista ja ennen kaikkea Atria Perhetilojen tuottajista koot-

tu kuvaseinä. Vierasparrven seinällä on jokaisesta tuottajasta oma kultakehyksinen taulu, ja tuottajat saivatkin iloa oman tilan ja kuvan etsimisestä seinästä.

”Investointi luo tunteen jatkuvuudesta.”

Avajaisseremoniassa maa- ja metsätalousministeri **Sari Essayah** leikkasi nauhan naureskellen kuinka vaarallisen yhdistelmä sakset ja poliitikko ovat-

kaan. Nauhaa pitelivät toimitusjohtajat: Atria Suomen **Mika Ala-Fossi** ja konsernin **Kai Gyllström**.

Essayah korosti puheessaan antibioottivapaan tuotannon merkitystä. Kiitosta saivat myös tilajäljitettävyyden ja soijan vähäinen käyttö rehustuksessa.

TEHDAS LUO USKOA TULEVAAN

Tilaisuuden juonsi **Jone Nikula**, ja juhlapuheissa ääneen pääsivät ministerin lisäksi myös Mika Ala-Fossi, jalasjärveläinen broilerituottaja **Juha Kiviniemi** ja Atrian hallituksen puheenjohtaja **Seppo Paavola**.

FAKTA

- Broilerit siirtyvät tehtaalla prosessista riippuen erilaisissa tuotepitimissä noin kymmenen kilometrin matkan.
- Tehtaalla kuluu vettä vuorokaudessa miltei 20 000 kuutiota.
- Tehtaan pinta-ala on melkein kolme hehtaaria.
- 75 prosenttia tehtaassa käytetystä energiasta otetaan talteen. Sillä lämmitetään vettä lämpöakkuihin päivän aikana, ja vesi käytetään pesuihin yöllä.
- Vuorokaudessa on kaksi kahdeksan tunnin työvuoroa ja yöllä tehtaan pesu. Koneita ja laitteita huolletaan pääasiassa viikonloppuisin.

Kiviniemi kertoi tuottajien tunnelmia siipikarjatehdasinvestoinnista.

– Tuottajat ottivat uuden teurastamon ilolla vastaan, sillä sitä oli jo odotettu. Uusi teknologia sujuvoittaa teurastusta ja tarjoaa enemmän tietoa, mikä auttaa kehittämään tuotantoa ja parantamaan erityisesti lintujen hyvinvointia.

Investointi luo tunteen jatkuvuudesta, varmuutta tulevaisuudesta ja mahdollisuuden kehittyä, Kiviniemi sanoi, mutta laittoi myös vastuuta tuottajille.

– Kun Atria kerran panostaa kanaan historiallisen suurella investoinnilla, täytyy meidänkin laittaa itsemme liioon. Sen voim tuottajien puolesta taata, että kyllä me toimitamme kanaa, emme hinnalla millä hyvänsä, mutta toimittamme, kunhan Atria saa sitä myytyä ja kauppa sitä ostaa, hän sanoi.

Ala-Fossi on ylpeä atrialaisesta ruokaketjusta ja jäljitettävyydestä.

– Atria on edelläkävijä siipikarjatuotannossa, omistaen oman rehutehtaan,

nuorikkokasvattamot ja hautomon sekä osaavat sopimustuottajat. Olemme maailman ensimmäinen yritys, joka tarjoaa tilakohtaisen jäljitettävyyden kuluttajapakkauksissa. Kun pakkauksessa lukee *Latva-Kiviniemen tila, Jalasjärvi*, voit olla varma, että kanat ovat sieltä. Tämä osoittaa tuottajien sitoutumisen puhtaaseen suomalaiseen ruoantuotantoon sukupolvesta toiseen. ■

"Kollegojen tuki on korvaamatonta"

Lapualla asuu broilerinkasvattajia jo toisessa polvessa, ja naapuriapua annetaan puolin ja toisin. Yhteistyö ja vertaistuki tekevät yrittämisestä helpompaa, mutta taustalla on myös tuotantosuunnan erikoispiirteitä, joiden vuoksi kollegoiden apu on välttämättömyys.

Suvi Rantala, Jaakko Kangas ja Jussi Kangas ovat jokainen jatkaneet tiloillaan isiensä aloittamaa broilerinkasvatusta. Yhteensä näiden kolmen kasvattajan kautta kulkee vuodessa noin 1,3 miljoonaa broileria.

– Luku tietenkin hieman elää. Broilereita saapuu jokaiseen kasvattamoon kuudesta seitsemän erää vuodessa, yrittäjät kertovat.

NAAPURIAVULLA ON SUURI MERKITYS

Broilerikasvattamoilla täytyy lain mukaan olla nimettynä niin kutsuttu varahenkilö, joka pystyy kriisitilanteessa hoitamaan broilerit. Tämän lisäksi kollegoiden apua tarvitaan esimerkiksi silloin, kun uudet untuvikot saapuvat tiloille.

– Ne saapuvat usein kesellä päivää, ja ne täytyy levitellä kanaloihin mahdollisimman nopeasti erityisesti kylmällä tai kuumalla säällä. Tämä onnistuu kahdelta tai kolmelta henkilöltä, muttei ole erityisen mukavaa. Useamalta henkilöltä homma sujuu paljon vauhdikkaammin. Tämän lisäksi on hyvä, jos henkilöillä on jo kokemusta untuvikkojen levittämisestä. Siinä hommassa on niin kiire, ettei neuvomiselle ole oikein aikaa, Suvi avaa prosessia.

Jussi täydentää, että aikaa tähän ei useamalta kokeneelta henkilöltä mene kuin tunti tai vähän toista, riipuen toki erän koosta.

– Ja kun aikaa ei mene sen enempää, avun palkkaaminen siksi ajaksi ei myöskään ole järkevää.

OSAAVAA TYÖVOIMAA ON VAIKEA LÖYTÄÄ

Ammattitaitoisten työntekijöiden tai lomittajien löytäminen on kasvattajien mukaan hankalaa. Esimerkiksi Jaakkoa lomittaa hänen isänsä.

– Huonot työajat ja pieni palkka eivät varmasti houkuta alalle. Tiettyjä, selkeitä rutiinitöitä on helppo luottaa

ulkopuolisellekin. Silloin tällöin kasvatustiloissa voi tulla kuitenkin ilmi sellaisia asioita, jotka vaativat välitöntä reagoimista. Tällaiset asiat oppii huomaamaan vasta kokemuksen kautta ja viettämällä aikaa kanalassa, Jussi muistuttaa.

– Tällaisia nopeaa reagointia vaativia asioita ovat esimerkiksi lämpötila ja kuiviketurpeen kosteus. Järjestelmä antaa kyllä säädetyn lämpötilan, mutta jokainen parvi on aina erilainen. Se olosuhde, mikä toimi edellisillä, ei seuraavilla välttämättä ole hyvä, Jaakko jatkaa.

"Käytännön avun lisäksi tärkeää on myös kollegoiden tarjoama vertaistuki."

Jussi toteaa, että tällaiset asiat vähänkään kokeneempi henkilö huomaa.

– Ongelmia voi tulla siinä, miten säädöt saadaan tehdyksi. Jokaisella kasvattajalla on omat systeemit, eri käyttöjärjestelmät tietokoneissa ja sen sellaista. Aikamoinen IT-asiantuntija saisi olla, että hommat hoituisivat vieraassa kasvattamossa ilman pään raapimista.

Muihin tuotantosuuntiin verrattuna broilerinkasvatuksessa tulee lähtevän ja uuden erän välillä taukoja, kun tuotantotilat pitää desinfioida ennen uuden erän saapumista. Tämän rytmin vuoksi lomitukselle ei ehkä ole niin suurta tarvetta kuin muissa tuotantosuunnissa, kun taukoja tulee luonnollisesti.

– Ei sitä toki turhaan halua valtavia tiloja tyhjänä pitää, mutta kyllä sitä pysyy erien välillä hieman hengähtäkin, Jaakko toteaa.

VERTAISTUKI AUTTAA JAKSAMAAN

Käytännön avun lisäksi tärkeää on myös kollegoiden tarjoama vertaistuki, josta Jaakko kertoo esimerkin.

– Helposti alkaa miettiä, onko itse jotenkin epäonnistunut, jos broilerit esimerkiksi haaskaavat rehua jossain erässä enemmän kuin tavallisesti. On helpottavaa, kun voi keskustella näistä asioista sellaisen henkilön kanssa, joka oikeasti ymmärtää toisen kasvattajan haasteita.

Suvi täydentää vertaistuen merkityksestä omalla kokemuksellaan.

– Joskus voi käydä niinkin, että kaikille osuu sellainen erä, että haasteita on todella paljon. Tai sitten avun saa kollegalta, joka on aiemmin kohdannut jotain samankaltaista. Kymmenen vuotta sitten meillä syttyi huoltorakennuksessa tulipalo, jota Jussi oli sammuttamassa ennen palokuntaa. Siinä naapuriapu todella punnittiin.

Erityisesti Jaakon ja Jussin tilat sijaitsevat lähellä, mikä on mahdollistanut yhteistyön tekemisen myös konehankinnoissa.

– Olemme Jaakon kanssa hankineet yhdessä parempia maatalouskoneita, ja niillä on tietenkin paljon mukavampi hoitaa työt.

BROILERINKASVATUS KEHITTYY EDELLEEN

Suomessa broilerinkasvatusta säätelee muun muassa eläinsuojelulaki, ympäristölainsäädäntö, EU-lainsäädäntö ja Ruokavirasto. Tuottajien on vuodesta 2012 alkaen pitänyt osoittaa pätevyytensä lihasiipikarjaan erikoistuneella koulutuksella.

– Atria tarjoaa meille tuottajille koulutustilaisuuksia sekä tuottajakoukua, joista saa varmasti uusimman tiedon. Atrian puolella on kehitysryhmä, ja myös A-Rehun puolella kehitetään siipikarjankasvatusta esimerkiksi rehusituksen suhteen, Suvi kertoo.

– Aloitin broilerien kasvattamisen vuonna 2015, ja jos tätä pitäisi tehdä nyt sen ajan rehuhyötysuhteella, ei kasvattaminen olisi kannattavaa. Rehusituksen kehittämisellä on siis ollut suuri vaikutus kannattavuuteen, Jaakko päättää. ■

Emolehmätilojen pienryhmä Etelä-Pohjanmaalla

Toisiaan kannustaen vuodesta toiseen

Atria Tuottajien hankkeiden ensimmäiset emolehmätilojen pienryhmät koottiin kahdeksan vuotta sitten. Pienryhmät ovat jatkaneet sen jälkeen eri hankkeiden alla. Ryhmytyminen on ollut hankkeiden nimiä tärkeämpää.

Pienryhmätoiminta alkoi Etelä-Pohjanmaalla Tuottava Pohjalainen Naudanlihantuotanto -hankkeen alla jo kahdeksan vuotta sitten. Pienryhmä on jatkanut lähes samalla kokoonpanolla Tuottava Nautatilan Nurmi -hankkeessa. Tuottava emolehmä -hankkeen aletua, saatiin ryhmään nuorempaa täydennystä.

KUN KAIKKI TIETÄVÄT MISTÄ PUHUTAAN

Emolehmätillaiset osaavat arvostaa sitä, että pienryhmässä kaikki tietävät, mistä puhutaan ja voi mennä heti asian ytimeen. Tämä lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta.

– Vertaistukea laajempi asia on vaikuttamistoiminta. Jotkut ryhmäläisistä ovat alan eri luottamuselimissä, joku somessa, joku kuluttajien kanssa. Kaikki saavat pienryhmästä voimaa ja luottamusta yhteisten asioiden eteenpäin viemiseen. Varmistuu, että pienryhmän jäsenet ovat oikealla asialla, jatkaa Nautasuomen kehityspäällikkö **Susanna Vehkaoja**, joka on itsekin emolehmäkasvattaja.

Vehkaoja toteaa, että ryhmähenki on ollut hyvä alusta alkaen.

– Ja parantunut sitä mukaa, kun olemme oppineet tuntemaan toisiamme lisää. Samalla tapaamiset ovat olleet hauskaa vaihtelua arjen puurtamiseen. Ne ovat laittaneet ryhmäläiset ajattelemaan omia toimintatapojaan, on sitten saanut niitä muutettua tai ei. Yleensä toimintatapojen muuttamisella on taloudellisia vaikutuksia, Vehkaoja toteaa.

Hankkeessa kerättiin osallistujien kokemuksia pienryhmätoiminnasta. Niissä heijastuu pienryhmätoiminnan laajat positiiviset vaikutukset.

”Parasta on kollegojen tapaaminen sekä kuulla ja nähdä, mitä toiset tekevät tiloillaan. Alustuskin on ok, mutta parasta on ne tilojen kertomiset sekä onnistumisista että epäonnistumisista. Tilakäynnit ovat parhaita. Kaikista oppii ja ammattitilpeys vahvistuu.”

”Kun on luotettava porukka ympärillä, voidaan käsitellä tuotannon ja talouden lukuja, tehdä niiden vertailua ja puhua asioista niiden oikeilla nimillä.”

KILPAILUVIETTIÄ JA VÄSYTYSTAISTELUA

Pienryhmässä on kannustavampi ja positiivisempi ilmapiiri kuin esimerkiksi isoissa someryhmissä.

– WhatsApp-ryhmässä saatetaan vastoinkäyminenkin kääntää huumoriksi. Laiduntamisen kehittäminen on Etelä-Pohjanmaan pienryhmässä ollut osittain väsytystaistelua, mutta myös osa keskinäistä tsemppaamista ja lopulta paljolti kunniakysymys, Vehkaoja muistuttaa pitkäjänteisen työn merkityksestä.

Hankkeessa kerätyt kommentit vakuuttavat myös pienryhmätoiminnan kehityksellisestä panoksesta.

”Laidunlohkojen pienentäminen oli kyllä hyveenä tiedossa aiemminkin, mutta kun siitä paukutettiin pienryhmissä monta kertaa, niin on siitä tullut omalla tilallakin käytäntö.”

”Porukalla kun ollaan koolla, niin tulee ammattitilpeys esille ja motivaatio pärjätä muille ja siihen sisältyy myös kilpailuviettiä ja välillä yllytyshulluuttakin.”

PIENRYHMÄÄN MAHTUVAT ERI IKÄPOLVET

Nuoremmat jäsenet pitävät pienryhmän tuomaa verkostoitumista tärkeänä. Nuoret arvostavat kauan alalla olleiden kokemusta ja vastaavasti vanhemmat saavat energiaa nuorten innosta ja kiinnostuksesta. Tuottava Emolehmä -hankkeen vetäjä **Johanna Näreranta** on huomannut, että pienryhmät ovat madaltaneet kynnystä osallistua myös muuhun toimintaan.

”Koen oppivani uusia asioita, joilla voin kehittää tilaani ja siten pärjätä paremmin. Ryhmytyminen saman tuotantos suunnan tilojen kanssa on myös tärkeää. Kaikenlaisia pieniäkin, mutta käteviä niksejä kuulee muilta, esimerkkinä poikineiden lehmien häntäkarvojen leikkaaminen merkiksi siitä, että ne ovat jo poikineet.”

”Vanhempana alalla olleena haluan pysyä ajan hermolla. On ollut ilo seurata nuorempien innokkaiden tuottajien toimintaa ja sitäkin, että tulevat mukaan vaikka vauva kainalossa.”

ASiantuntijan kommentti

Kehittämishankkeet tuotannon jatkuvuutta varmistamassa

Kehitystyössä keskeistä on usko tulevaan – siksi uusien kehittämishankkeiden tärkeimmäksi tavoitteeksi nostettiin naudanlihan- ja maidontuotannon jatkuvuuden tukeminen ja turvaaminen.

Kolme tämän vuoden aikana alkanutta kehittämishanketta on potkaistu vauhdilla käyntiin ja ensimmäiset pienryhmät täyttyivät nopeasti. Hanketyöntekijöiden tärkeimpänä tehtävänä on muuttaa kehittämishankkeiden suunnitelmat ja tavoitteet konkreettiseksi tekemiseksi, joka edesauttaa tiloja löytämään raketavia ratkaisuja vastaukseksi kysymykseen ”Miten tästä eteenpäin?”.

Varmaa on, että maailma on jatkuvassa muutoksessa. Siksi tilan jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että yritys on muutoskestävä. On hyvä visioida ja pohtia jo ennakoivasti tuotannon kehittämistä eri skenaarioissa. Tämä tekee kehittämisestä tilatasolla suunnitelmallista ja tulevaisuuteen varautuvaa – ja kehittäminen muuttuu pyrkähdysten sijaan pitkäjänteiseksi työksi. Avuksi muutoskestävyyden kehittymiselle tiloilla ollaan luomassa työkalua alkaneiden kolmen hankkeen (Nauta ja Maito Itä, Nauta ja Maito Länsi sekä Märehtijöissä Tulevaisuus 2.0) yhteistyönä.

JATKUVUUTEEN VALMISTAUTUMINEN

Jatkajan näkökulmasta kaupantekohetkellä on oleellista se, millä mallilla tuotanto kokonaisuudessaan on.

Kehittämishankkeiden toiminnalla pyritään hoksauttamaan tuottajia siihen, mitä asioita tuotantotaloudessa voi kehittää ennakoivasti jo ennen tilan siirtymistä seuraavalle. Jatkaja saa näin heti aloittaessaan hyvät lähtökohdat yritys-toiminnalle eikä hänen tarvitse aloittaa perustusten tukemisesta. Eli mitä voin kehittää tuotannossa nyt tai mitä investointeja, isoja tai pienempiä, kannattaa tehdä jo tässä vaiheessa tai lähivuosina.

Kehittämishankkeet tarjoavat paikan näille tilojen kehityskeskusteluille. Webinaarit, pienryhmät ja muut tapahtumat toimivat paitsi tiedon jakamisen paikoina, myös ennen kaikkea ajatusten herättelijöinä ja kannustimina ratkaisukeskeiseen toimintaan.

Kaikkien hankkeiden tavoitteisiin kirjattiin myös positiivisen ilmapiirin luominen alalle. Tähän pyritään kaikessa viestinnässä – niin tuottajakontaktissa kuin ulkoisessa viestinnässäkin. Se miten itse viestimme ja puhumme alasta, vaikuttaa vahvasti myös siihen, miten vetovoimaiseksi ala nuorten keskuudessa koetaan. Nautakehitystiimi myös uskoo viestiinsä – maanviljelijä on maailman paras, ja tärkein, ammatti.

Leena Jokinen
asiantuntija, viestintä ja hankehallinto

KEHITTÄMISHANKKEISSA NUORILLE SUUNNATTUA TOIMINTAA!

Hankkeissa on myös erityisesti nuorille tuottajille tai tuottajaksi aikoville suunnattua toimintaa! Näin tarjoamme nuorille mahdollisuuksia verkostoitua, ideoida ja kehittyä yhdessä. Seuraa hankkeiden toimintaa somessa @atria.nautakehitys ja tule mukaan ottamalla yhteyttä nautakehitys@atria.com.

Jatkuva kehittyminen luo pohjan menestymiselle

Maanviljelyneuvos Seppo Paavolalle tuli täyteen
keväällä 12 vuotta Atrian hallituksen puheenjohtajana.

Keväällä 2024 myös Tasaval-
lan Presidentti myönsi **Seppo Paavolalle** maanviljelysneuvoksen arvonimen. Arvonimeä hakivat Itikka osuuskunta, Lihakunta, Atria Oyj, Pohjanmaan liha, Jokilaakson Osuuspankki, osuuskuntien keskusjärjestö Pellervo ja MTK Keski-Pohjanmaa. Paavolalle tämä oli hieno kiitos ja kunnianosoitus tehdystä työstä.

– Itseasiassa olin aluksi jopa ajatusta vastaan, mies naurahtaa. – Mutta lopulta Ahti Ritolan ja Lassi-Antti Haaranen perusteluiden edessä myönnyn. Koen, että arvonimi ei ole tunnustus vain minulle, vaan myös hakijaorganisaatioille.

VUOROPUHELU PARANTUNUT

Seppo Paavola on ollut päätoiminen viljelijä ja tuottaja vuodesta 1996. Kaustisella mies pyörittää Vesa-veljensä kanssa porsastuotantotilaa. Hän kokee, että kaiken puolinen arvostus tuottajaa kohtaan on kasvanut sinä aikana, kun hän on toiminut Atrian hallituksessa ja Itikka osuuskunnan edustajistossa.

– Alkutuotannon merkityksen ymmärtäminen ja arvostus on kasvanut Atrian sisällä reippaan vuosikymmenen aikana selkeästi.

Tästä hyviä esimerkkejä ovat miehen mielestä pellosta pöytään -ajatusmaailma ja tuottajien nimi tuotepaketeissa.

– Toisaalta myös tuottajien ymmärrys liiketoiminnan lainalaisuuksista on kasvanut. Toisin sanoen koko ketjun ymmärrys molemmista suunnista on lisääntynyt. Atria tarvitsee tuottajia ja tuottajat Atriaa.

”Kannattaa pyrkiä olemaan omassa tuotannossaan mahdollisimman hyvä.”

SUHDATEITA JA INVESTOINTEJA

Maatalousalan kiinnostavuus tuleville sukupolville tarvitsee Paavolan mukaan yksinkertaisesti sitä, että alalla on aidosti mahdollisuus taloudelliseen menestykseen.

– Maatalousalallakin suhdanteet vaihtelevat. Jokainen kuukausi on erilainen. Yritystoiminnan pitäisi silti olla pääsääntöisesti niin kannattavaa, jotta on mahdollisuus palkata työvoimaa ja investoida esimerkiksi yritystoimintaa helpottavaan teknologiaan. Tämä mahdollistaa paremmat tuotantotulokset, mutta myös vapaa-ajan, jota alalle tulevat sukupolvet vaativat.

Paavola muistuttaa, että maatalousala on pääomaa sitova toimiala.

– Tätä ei voi verrata työntekijä ja lämpäri -tyylin palveluurityykseen. Lainalaisuudet ovat erilaiset. Investointeihin ja käyttöpääomaan sitoutuu hirveä määrä rahaa, jonka vuoksi toiminnassa ei voi mennä kovinkaan moni asia pieleen yhtä aikaa.

Koska ala sitoo paljon pääomaa ja menestyminen vaatii myös investointeja, nousee keskusteluun myös rahoitus.

– Mukana pysyminen vaatii investointeja, mikä tarkoittaa pidemmällä tähtäimellä sitä, että rahoitukseen on löydettävä uusia ratkaisuja. Pankeilta on viety sää-

telyllä pois mahdollisuus tietynlaiseen riskilainoitukseen, mikä hankaloittaa lainan saamista. Toiveenamme on, että Finnvera koskevan lainsäädännön päivittämisen yhteydessä maatalous tulotaisiin saattamaan muiden yritysten tavoin Finnveran palveluiden piiriin, Paavola pohtii.

MENESTYKSEN AVAIMET

Suoria menestyksen avaimia mies ei osaa kenellekään antaa, mutta toteaa, että perusperiaate on ollut aina sama.

– Parhaat tilat pärjäävät jokaisessa suhdannetilanteessa, eli kannattaa pyrkiä olemaan omassa tuotannossaan mahdollisimman hyvä. Hyvät tuotantotulokset, tilan kunto ja harkitut investoinnit, niillä pärjää jo pitkälle.

SEPPO PAAVOLA

- Kotoisin Kaustiselta
- Koulutukseltaan agrologi
- Toiminut maatalousyrittäjänä vuodesta 1996
- Vuodesta 2012 alkaen toiminut Itikka osuuskunnan hallintoneuvoston puheenjohtajana ja Atria Oyj:n hallituksen puheenjohtajana. Lisäksi mm. Jokilaaksojen OP:n hallituksen puheenjohtaja.

Mies myös kannustaa tuottajia tiiviiseen yhteistyöhön Atrian ja A-Tuottajien kanssa.

– Asiaa pitkään seuranneena olen huomannut aktiivisen osallistuminen kannattavan. Kun imee itseensä osaa, osallistuu koulutuksiin ja kehitystyöhön, se tuottaa nopeasti hyviä tuloksia.

RISTIRIITAISUUKSIA MARKKINASSA

Vähittäiskaupalle ja valtiovallalle Paavolalla on muutama selkeä toive.

– Atrialta vaaditaan vastuullisuusasioissa paljon, mikä on aivan oikein. Mutta on ristiriitaista, että kotimaiselta ruuan tuotannolta vaaditaan paljon, samalla kun markkinaan tuodaan hinta edellä tuotteita, jotka eivät täytä suomalaisia tuotantovaatimuksia.

Samalla perusteella mies lähtisi kehittämään myös muun muassa hankintalakia.

– Lakien puitteissa asetetaan kustannuksia lisääviä vaatimuksia, mutta julkisissa hankinnoissa ei ole tarvinnut painottaa vastuullisuutta. Ruokaa pitää kasvattaa tietyin ehdoin, mutta ei hankkia. On positiivista, että julkisten elintarvikehankintojen ja ruokapalveluiden vastuullisuuskriteerit on uudistettu. Toivottavasti tämä tulee näkymään tulevaisuudessa todellisuudessa julkisten hankintojen toteuttamisessa.

Vastuullisuusvaateisiin vastaaminen on tasapainottelua.

– Atrian ja tuottajien tulee kulkea vastuullisuudessa yleistä vastuullisuustasoa edellä, mutta emme saa sen vuoksi pelata itseämme ulos hinnalla. ■

Osuuskuntien voitonjako noin 8,8 miljoonaa euroa

Voitonjaon lisäksi Itikka Osuuskunta ja Lihakunta maksavat jäsenilleen sijoitetulle pääomalle eli osuuspääomalle erittäin kilpailukykyistä korkoa.

Itikka Osuuskunnan ja Lihakunnan toimitusjohtaja **Ilkka Nykänen** toteaa, että turvallisuuden ja tuoton ollessa keskeisenä perusteena, sijoitus oman osuuskunnan osuuspääomaan kestää vertailun mihin tahansa sijoituskohteeseen.

– Lisäksi palveluiden käytön suhteessa voidaan maksaa ylijäämän palautusta osuuskunnan taloudellisen tilanteen salliessa, Nykänen muistuttaa.

Kunkin jäsenen osuuksien määrä muuttuu, jos Atria-konserniin (A-Tuottajat ja/tai Atria) suuntautuva liikevaihto muuttuu.

–Vuoden 2025 tulokseen oikeuttavat osuudet on maksettava tämän vuoden joulukuun 15. päivään mennessä. Kannattaa siis tarkistaa nyt oman jäsenyytesi tilanne. Lisätietoja oman jäsenyytesi osalta saat asiakkuuspäälliköltäsi.

MERKITTÄVIÄ ETUJA VEROTUKSESSA

Maatilan verotuksessa nettovarallisuuden lasketaan muun muassa tuottajaosuuskuntien jäsenosuudet.

– Osakeyhtiömuotoisten maatilojen verotuksessa tämä mahdollistaa kevyemmän verotetun osinkotuoton maksamisen yhtiön omistajille. Lisäksi maatilalla on mahdollisuus tehokkaaseen verosuunnitteluun esimerkiksi osuuspääomalle maksettavan osakeyhtiölle verovapaan koron osalta. Myös osakeyhtiöstä nostettavan palkkatulon ja/tai osinkotuoton suhde paranee.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotuksessa maatalouden tulo jaetaan pääomatuloon ja ansiotuloon maatalouden nettovarallisuuden perusteella. Nettovarallisuuden kokonaismäärää määriteltäessä osuudet arvostetaan osuuden vertailuarvoon (ks. taulukko).

– Esimerkiksi Itikka Osuuskunnan vuoden 2023 verotuspäätöksen mukaan A-osuuden vertailuarvo tuloverotuksessa vuodelle 2024 on 822,23 euroa. Tätä vertailuarvoa jäsenet käyttävät vuoden 2024 verotuksessa. Osuuden nimellisarvo on 250 euroa, mies laskee.

OSUUSPÄÄOMALLA SITOUDETAAN OMISTAJUUTEEN

Osuuskunnan jäsenten taloudellinen sitoutuminen osuuskuntaan tapahtuu osuuspääoman kautta.

– Lihakunta on maksanut viime vuosina 24–25 prosentin korkoa osuuspääomalle. Itikka Osuuskunnan keskimääräinen korko osuuspääomalle on ollut viimeisen viiden vuoden aikana noin 17 prosenttia. Erot Osuuskuntien osuuspääoman koroissa johtuvat tuo-

”Osuuskuntien edustajistot päättivät hallitusten esityksestä maksaa jäsenille huipputuoton.”

tetun lihan ja osakeomistusten suhteesta osuuskuntien välillä.

Osuuspääomalle maksetun koron lisäksi Osuuskunnat voivat, taloudellisten tulosten salliessa, palauttaa osan tuloksesta ylijäämän palautuksena jäsenilleen suhteessa heidän käyttämiinsä osuuskunnan palveluihin. Näin on tehty esimerkiksi 2023 tilikauden osalta.

– Osuuskuntien voitonjako jäsenilleen tilikaudelta 2023 on noin 8,8 milj. euroa. Hyvä taloudellinen tilanne mahdollisti edelleen vahvan voitonjaon omistajilleen. Osuuskuntien edustajistot päättivät hallitusten esityksestä maksaa jäsenille huipputuoton, Nykänen painottaa.

Lihakunnan edustajiston päätöksen mukaisesti jäsenille maksetaan A-osuuksille korkoa 22 prosenttia, B-osuuksille 2 prosenttia ja ylijäämän palautusta 1,7 prosenttia. Itikka Osuuskunta jakaa A-osuuksille korkoa 14 prosenttia, B-osuuksille 2 prosenttia ja ylijäämän palautusta 0,7 prosenttia.

– Atrian menestys on keskeisin tekijä, jonka johdosta osuuskunnat kykenevät

merkittävään voitonjakoon jäsenilleen. Myös muut liiketoimet tukevat osuuskuntien voitonjakokykyä.

JÄSENYYDEN TALOUDELLINEN MERKITYS KASVAA

Osuuskunnat ovat tuottaneet ruokaa jo yli 100 vuotta ja muuttaneet toimintaansa niin kuluttajattomusten, kuin alan murroksenkin mukana.

– Uudessa arvomaailmassa lihan arvoketjun on pystyttävä tuottamaan liharaaka-aineen lisäksi myös positiivisia ympäristövaikutuksia. Tässä on uusi haaste osuuskuntien jatkaville tuottajille. Panostukset ympäristöön ja muun muassa hiilineutraalisuustavoitteenemme ovat koko ajan läsnä. Atrialla ja atrialaisilla osuuskunnilla on muskeleita olla mukana tässä kehityksessä, Nykänen painottaa.

– Yhteistyö tiivistyy edelleen pienenevän ja edelleen sitoutuneemman jäsenjoukon kesken. Tämä on tulevaisuuden kuva 2030-luvulle siirryttäessä. ■

ESIMERKKI	
Jäsenellä oli 10 osuutta vuonna 2024 eli osuusmaksuvelvoite oli 2 500 euroa. Jäsen oli maksanut A-osuusmaksua 2 000 euroa.	
Osuusmaksuvelvoite	10 x 250,00 = 2 500,00
Maksettu A-osuus pääoma	2 000,00
Veroilmoituksen merkittävät varat	10 x 822,23 = 8 222,30
Veroilmoituksen merkittävät velat	2 500,00 - 2 000,00 = 500,00
Osuuksien kerryttämä nettovarallisuus	8 222,30 - 500,00 = 7 722,30

A-Rehun kesäkuvakisa

A-Rehun kesäkuvakisan voittajat tulevat tässä! Voittajiin on oltu yhteydessä ja heille on lähetetty palkinnoksi Atrian lahjatuotteita. Kiitos kaikille osallistujille!

♥ @ojanperantila Ojanperän tilan takaa löytyy kolmihenkinen perhe.

♥ @pietintila Muutama itikka Täpinän kiusana.

♥ @aukiapaavo Nappularallin parasta aikaa.

SATOKAUDEN HERKKUJA

Sadonkorjuun kermainen kanapata

6 annosta
Valmistusaika noin 50 min

1 sipuli
4–5 valkosipulinkynttä
1 keskikokoinen kesäkurpitsa
2–3 porkkanaa
öljyä paistamiseen
2 pkt Atria Mehevä Rustiikkikuutio Kanafleestä 350 g
1 tl suolaa
3 dl ruokakermaa
1 dl vettä
1 rkl vehnäjauhoja
½ tl suolaa
5–6 laakerinlehteä
1 rkl hunajaa
250 g kirsikkatomaatteja
2 rkl jyväsiniappia (tai 1 rkl dijon-sinappia)
1 tl rouhittua mustapippuria
2 rkl hienonnettua tuoretta timjamia
Lisukkeeksi esim. couscousia, riisiä tai ohraa

1. Kuori ja hienonna sipuli ja valkosipulit. Paloittele kesäkurpitsa ja porkkanat.
2. Kuumenna paistinpannussa öljyä ja kuullota sipuleita ja valkosipuleita muutaman minuutin ajan. Siirrä ne sitten tilavaan pataan. Paista seuraavaksi kesäkurpitsat ja porkkanat tilkassa öljyä ja siirrä pataan.
3. Lisää pannulle hiukan öljyä ja paista Meheviä Rustiikkikuutioita Kanafleestä välillä käännetellen noin 10 minuuttia. Mausta kuutiot suolalla ja lisää pataan.
4. Sekoita yhteen ruokakerma, vesi, vehnäjauhot ja suola ja kaada pataan. Lisää vielä laakerinlehdet sekä hunaja, kuumenna kiehuvaan ja anna porista keskilämmöllä noin 10 minuuttia.
5. Lisää pataan kirsikkatomaatit, sinappi, mustapippuri ja timjami ja anna hautua keskilämmöllä vielä 10 minuuttia.
6. Maista ja lisää tarvittaessa suolaa ja muita mausteita. Tarjoa sadonkorjuun kermainen kanapata esimerkiksi couscousin, riisin tai ohran kanssa.

Lindströmin mureke

4–5 annosta
20 min + 40 min paistaminen

Murekemassa:
1 dl korppujauhoja
1 ½ dl vettä
Atria Nauta-Viljapossu Jauheliha 400 g
1 pieni sipuli hienonnettuna
200 g etikkapunajuuria raastettuna
1 kananmuna
1 tl suolaa
riipaus mustapippuria rouhittuna

Lisäksi:
1 kg kiinteitä perunoita
4–5 pientä sipulia
½ dl rypsiöljyä
1 tl suolaa
1 tl kuivattua timjamia
riipaus mustapippuria rouhittuna
kapriksia ja miniversoja koristeluun

Kaprisjogurtti:
2 dl turkkilaista jogurttia
1 rkl kapriksia hienonnettuna
1 tl sinappia
riipaus suolaa
riipaus mustapippuria rouhittuna

1. Valmista murekemassa: Sekoita korppujauho ja vesi kulhossa. Lisää muut murekemassan aineet ja sekoita tasaiseksi. Jätä massa odottamaan.
2. Pese perunat hyvin. Halkaise pienet perunat kahtia ja leikkaa isommat neljään osaan. Kuori ja lohko sipulit. Levitä perunat ja sipulit leivinpaperin päälle uunipellille. Sekoita niihin öljyä, suola, timjami ja mustapippuri.
3. Muotoile murekemassasta mureke perunoiden ja sipuleiden keskelle uunipellille.
4. Paista 200-asteisessa uunissa noin 40 minuuttia, kunnes mureke on läpikypsää.
5. Sekoita kaprisjogurtin ainekset keskenään. Tarjoa mureke ja perunat kaprisjogurtin kanssa.

Suunnittele ja neulo A-Rehu 20 v sukka!

Putoileeko puikoiltasi sukkaa yli oman tarpeen? Haastamme innokkaat neulojat suunnittelemaan A-Rehu 20 v brändisukan. Voit lähettää kuvan neulomistasi sukista osoitteeseen: alkutuotanto.markkinointi@atria.com. Halutessasi voit myös postittaa sukat toimistollemme:

**Atria Oyj, Viestintä, Itikanmäenkatu 3, Seinäjoki
PL 900, 60060 ATRIA**

Parhaimmat sukkamallit palkitaan ja julkaistaan tämän vuoden neljännessä Atria Tuottajat -lehdessä, joka ilmestyy viikolla 50.

Voit jakaa somessa kuvan brändisukista aihetunnisteella **#ARehu20sukka**.

Olemme mukana MaatalousKone-messuilla Helsingissä 17.–19.10.

Tule tapaamaan viljakaupan ja ruokinnan suunnittelun asiantuntijoitamme A-Rehun osastolle **3f17**.

Lue lisää messuista MaatalousKonemessujen sivuilta: maatalouskone.messukeskus.com
Nähdään messuilla!

Webinaarit viikottain klo 12.00–13.30

Seuraa: [@atria.nautakehitys](https://twitter.com/atria.nautakehitys)

Nautatuottajien syyslounaat – varaa paikkasi nyt!

Nautatuottajien syyslounailla nautitaan maailman parasta lihaa ja kuullaan Atrian alkutuotannon ajankohtaisia esityksiä. Nautatuottajien lounaat järjestetään seuraavilla paikkakunnilla:

Tornio ke 16.10. | Kuusamo to 17.10. | Kalajoki ke 30.10. | Nivala to 31.10. | Kiuruvesi ti 5.11. | Kuopio ke 6.11. | Nurmes to 7.11. | Juva ke 13.11. | Kouvola to 14.11. | Jyväskylä ti 26.11. | Ikaalinen ke 27.11. | Tammela to 28.11. | Seinäjoki ke 4.12.

Tarkemmat tiedot ja ilmoittautuminen Nautatuottajan työpöydällä, Ajankohtaista-sivulla.

Emoseminaari Seinäjoella 21.–22.11.

Katso lisätiedot: atriatuottajat.fi/emoseminaari24

Muistutus rehujen purkuolosuhteista

Haluamme ystävällisesti muistuttaa, että siilon edustan tulee olla siisti ja vapaa ylimääräisistä tavaroista. Turvallinen ja ajallaan tapahtuva rehun purku on kaikkien tuottajiemme ja kuljettajiemme etu. Kiitämme kovasti huolenpidostanne.

Seuraa meitä somessa

Seuraamalla A-Rehua Instagramissa (@arehuoy) ja Facebookissa, näet ja kuulet ajankohtaisia tietoja tuotteista, tapahtumista ja kampanjoista. Saat hyödyllisiä vinkkejä esimerkiksi eläinten hyvinvointiin ja ruokintaan liittyen. Seuraamalla A-Rehua olet osa viljelijöiden ja rehunvalmistajien yhteisöä. Voit jakaa omia kokemuksiasi ja saada vertaistukea. Seuraa myös kehittämishankkeitamme [@atria.nautakehitys](https://twitter.com/atria.nautakehitys).

**Ilkka
Nykänen**

”Kuunteleminen on tärkeämpää kuin puhuminen.”

Tukea alalle tulevaisuuden murroksissa

Atria omistajaosuuskuntien uusi toimitusjohtaja Ilkka Nykänen kokee tärkeäksi olla lähellä tuottajia ja tukea suomalaista maataloustuotantoa.

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Ilkka Nykänen. Kotipaikkani on Kuopion Maaningalla, mutta työskentelen enimmäkseen Seinäjoella. Tehtäviini kuuluvat osuuskuntien edunvalvonta, hallinnon järjestelyt ja yhteistyö Atrian kanssa. Harrastan liikuntaa ja talon kunnostusta.

Lempiruokasi?

Suosikkejani ovat naudan sisäfilee, makkarakeitto, lihamakaronilaatikko ja Wieninleike. Tärkeintä ruuassa ovat laadukkaat raaka-aineet ja taitava kokki.

Mitä työpäiväsi yleensä kuuluu?

Päivät koostuvat kokouksista niin Teamsissa kuin kasvokkain sekä toteutustyöstä. Kokoukset tuottavat usein tehtäviä, joita edistän. Lisäksi hoidan osuuskuntien hankkeita ja hallinnollisia töitä.

Miksi olet hakeutunut työskentelemään alkutuotannon pariin?

Olen ollut 30 vuotta työelämässä, pääosin alkutuotannon ja maatalouskaupan parissa. Työssäni on tärkeää olla lähellä tuottajia ja tukea suomalaista maataloustuotantoa.

Kerro paras onnistuminen työssäsi?

Rakensimme viidessä vuodessa John Deere -maatalouskoneille Suomen kattavan jälleenmyyntiverkos-

ton nollasta. Olen ylpeä siitä prosessista, ja nyt työ jatkuu muiden johdolla.

Tärkein oppi, jonka olet saanut tuottajiltamme?

Asiat riitelevät, eivät ihmiset. Luottamus on ratkaisevaa, ja sen säröily vaikeuttaa toimintaa. Asioiden yksinkertaistaminen ja verkostojen rakentaminen ovat avain kehitykseen. Kuunteleminen on tärkeämpää kuin puhuminen.

Mitä Atria-ketjussa työskentely merkitsee sinulle?

Atria-ketjussa työskenteleminen merkitsee osallistumista suomalaiseen maataloustuotantoon ja alan kehittämiseen. Nyt keskityn tukemaan tuottajia tuotantorakenteen muutoksessa.

Täydennä lause: Atrialainen ruoka... on hyvää, turvallista ja aina kotimaista.

Terveiset tuottajillemme?

Tilamäärät vähenevät ja ala polarisoituu. Toivon, että jokainen tuottaja löytää parhaan ratkaisun tulevaisuudelleen ja katsoo asioita realistisesti. Atriassa on tehty viisaita päätöksiä, ja sen toimintaa leimaa ammattimaisuus ja kehitystahto. Pidetään katse tulevaisuudessa ja jalat maassa.

LIHA- AKATEMIA

 ATRIA
TUOTTAJAT

6.–7.2.2025

SOKOS HOTEL TORNI TAMPERE

VUODEN PUHUTUIN TAPAHTUMA TULEE TAAS

Valmistaudu syventymään liha-alan kuumimpiin puheenaiheisiin ja nappaamaan parhaat vinkit talteen – sillä Liha-akatemia 2025 on tulossa, eikä tätä tapahtumaa kannata jättää väliin!

Luvassa on jälleen mahtava kattaus liha-alan ammattilaisten huippuosaamista, ajankohtaisia teemoja ja uusia näkökulmia tuotantoon. Olitpa konkari tai untuvikko, tämä on paikka, jossa opitaan, verkostoidutaan ja vaihdetaan ajatuksia ruoan tuottamisen tulevaisuudesta – ja tietenkin nautitaan hyvästä seurasta.

Liha-akatemiassa palkitaan myös parhaat tilat. Tapahtumaan ovat tervetulleita kaikki Atrian sopimustuottajat, A-Rehun asiakkaat ja sidosryhmät.

Tule mukaan fiilistelemään
ja oppimaan uutta! Kurkkaa
ohjelma ja varmista paikkasi
atrialihaakatemia.fi